

(Nukelta : 2 psl.)

Evoliucija Teilhardo mąstyme

(Atkelta iš 1 psl.)

Jeigu šie padarai, kaip juos apibūdina pats Teilhardas, yra "tarsi fotografijos plokštelėje sustingusios bangos, tarsi šalčio užkūpta lavos srovė" (Werke V, 26), tai tuomet jie atskleidžia evoliuciją tik kaip praeinanti, o gal net tik kaip atsitiktinį visatos reiškinį. Be abejo, "dabartinės gamtos sustingimas, sako Teilhardas, nesugrąžina buvusio judėjimo tikrybės" (t. p.). Tačiau tokiai sustingimas iš pagrindų keičia evoliucijos vaidmenį tiek visatos būdai, tiek jos pažinimui. Štai kodėl Teilhardas ir susimąsto sustingusios gamtos akivaldoje.

Paties sustingimo Teilhardas anaipol neneigia. Priešingai, jis jį pastebi visose gamtinio kosmo srityse, kaip kad jose visose jis pastebi ir kadaise buvusią evoliuciją. — Visų pirma medžiaga, kurios išsivystymo padarai yra atomai. Neabejotina, kad jie yra kilę ir tebekyla (plg. Entstehung, 27). Tačiau jų kilmė kaip tik ir baigiasi medžiagos evoliucija. "Atomų susidarymas medžiagoje, sako Teilhardas, aiškiai pasiekė savo ribą, kurios medžiaga toliau peržengti nebepajėgia. Šioje srityje kūnelių (corpuseules; vieneto prasmė, Mc.) susidarymas yra praktiškai baigtas" (Entstehung, 28). Žinoma, atomai jaungiasi į molekules. Tačiau Teilhardas būdingai pastebi, kad "molekulių pasaulis nėra atomų pasaulio tęsinys": molekulė apgaubia atomus "tarsi apmova (enveloppe)", panaši "į debesį arba atmosferą" (t. p.). Ir šioje apmovoje atomai buvę tokie, kokie jie yra; buvę milijardus metų, neišsivystydami į nieką kitą. Štai kodėl Teilhardas ir sako, kad "atomų pasaulis prilygsta sustingusiam (muziejiniam, Mc.) rinkiniui" (t. p.).

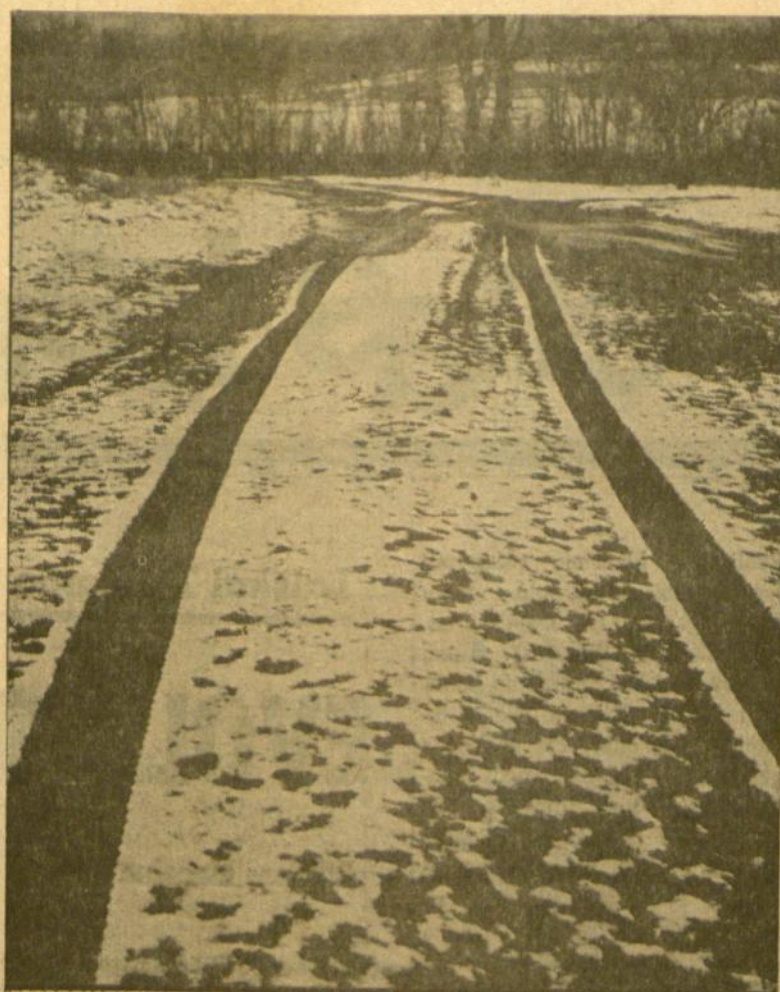
Nekitaip yra ir su gyvybe. Kaip žinome, Teilhardas laiko žmogų "tikslu, kurio linkini visata susivynioja (s'enrole)" (Entstehung, 35), vadinasi, ne tik skleidžiasi iš lauko, bet ir telkiasi į vidų (plg. Lex I, 247-50). Iš šio telkimosi arba susivyniojimo kyla ir gyvybė, ir galop žmogus. Bet štai, atsiradus žmogui žemėje, įvyko keistas dalykas: "Ta akimirka, kai pasirodė mąstymas, sulėtėjo gyvūnų kaita" (Werke V, 27). Atrodo, pasak Teilhardo, kad biologinė evoliucija,ėjusi smegenų didėjimo bei tobulėjimo kryptimi, buvo žmogaus sąmonės bei savisa- monės tiek patenkinta, jog, "pasiekus žmogaus būtybėje savo tikslą", atleido "vitalinį spaudimą kitose gyvybės atšakose" (Werke V, 27-28). Tuo Teilhardas mėgina aiškinti, kodėl "nuo oligoceno (tai vienas iš žemės susidarymo sluoksnių, Mc.) laikų mes randame daug išnykusių formų, tačiau nerandame žmogaus antropoidų jokios kitos tikrai naujos rūšies" (Werke V, 28). Ar tai nėra, pasak Teilhardo, ženklas, "kad didesnio sąmoningumo (psichisme) rūšys (phyla) sugėrė į sa-

ve visas turimas gyvybines jėgas?" (t. p.).

Kitaip tariant, evoliucijos vyksmas nuolat sūkurėja; jo galios kiekvieną sykį telkiasi tik naujosios sąmonės formose; senosios formos, tiesa, pasilieka, tačiau nebetrina jėgos išsivystyti toliau, nes ši jėga jas yra peržengusi ir palikusi. "Svarstydami biologinę evoliuciją, sako Teilhardas, nustebę regime, kad kiekvienas aukštesnių formų pražydymas sumenkina (gyvybės, Mc.) syvų spaudimą žemesnėse šakose" (Werke IV, 147). Dabartinio metu, pasak Teilhardo, "visos evoliucinės galios telkiasi žmogaus sieloje ir į ją apsirėžia" (t. p.). "Pasirodžius žmogiškajai inteligencijai, sąmonė žemėje pasiekė aukščiausio laipsnio, kuris atrodo esąs nebepralenkiamas" (Werke IV, 35). Tuo būdu klausimas, ar visata vis dar tebejudė, "sutekė į apsisprendimą, ar žmogaus dvasia yra evoliucijos apimta, ar ne" (t. p.).

Teilhardo atsakymas yra, be abejo, teigiamas: "Nuostabus evoliucijos vyksmas eina aplink mus be paliovos tolyn, žinoma, apsiribojęs tik sąmonės sritimi" (t. p.). Tuo Teilhardas gelbsti evoliuciją kaip visuotinį dėsni, sykiu tačiau keičia evoliucijos esmę bei jos sampratą. Nes žmogaus sąmonės bei jos veiklų evoliucija yra visai kas kita, negu medžiagos ar gyvybės evoliucija. Dabartinis žmogaus sąmonės bei jos veiklų išsivystymas vyksta jau pagal visiškai kitus dėsnius ir visiškai kitu būdu, negu buvusis medžiagos ar gyvybės išsivystymas. Žodis "evoliucija", taikomas žmogaus dvasiai, virsta gryną metaforą, išreiškiančią tikrai viršinį panašumą, bet jau nebeturintį bendros vidinės esmės. Juk "žydi" ir rožė, ir mergaitės veidai. Tačiau kas gi teigtų, kad mergaitės veidų "žydėjimu" rožės žydi- mas eina be paliovos tolyn?

Klausimai, ar žmogaus dvasios skleidimasis bei jos veikla istorijoje galima laikyti evoliucija, svarstysime iš esmės atskirame laiške. Šioje vietoje norime tik pastebėti, kad šalia žmogaus istorijos kaip jo laisvės bei sąmonės padaro jokios kitos evoliucijos, pasak Teilhardo, nebėra. Net ir žmogaus kūne ji yra pasibaigusi. "Atrodo tikra, sako Teilhardas, kad viršinis žmogaus tipas nebesikeis. Žemiškoji gyvybė, kurios geriausi syvai suteikė žmogų, atrodo nebūti paruošusi žmogiškos kitos formos, kuri galėtų pakeisti mūsų rasę, pakildama į aukštesnę sąmonę" (Werke IV, 109-110). Ir kitose vietose: "Jau praėjo tūkstantčiai metų, kai žmogiškasis pradai tikriausiai pasiekė didžiausio tobulumo, taip kad individualinis įrankis (biologinė sąranga, Mc.) laikyti bei veikti mumyse turi būti mąstymo pasibaigusi" (Werke V, 29). Mat, "gyvūninis išsivystymas vyko pagal kaidymąsi (divergence)", todėl kildino didžiulę rūšių įvairybę, "kaip tai visur rodo gyvybės medis; tačiau ši skaidančio-

Pirmasis sniegas

Nuotr. Alg. Kezio, S.J.

ji linkmė pasibaigė su Homo sapiens laipsniu, kuriame bet koks galimas kamieno skirstymasis tapo sujungtas į vieną tikrovę organinę sintezę" (Entstehung, 81). Smegenų vyksmas, reikalingas sąmonės augti, žmogui irgi esąs pasibaigęs. "Nuo paleolito pabaigos, sako Teilhardas, nebėra nieko, kas rodytų, esą smegenų pastaruosius išsivystymo jėgomis, kad jomis paskatintų savus kūrinus. Šiuo atveju net žmogaus kūnas būtų jau jo paties kūrinys. Tuo tarpu medžiaga ir gyvybė, esančios šalia žmogaus, ir toliau pasiliktų sustingusios, kaip ir dabar. Kiekvieno atveju evoliucija gamtoje yra tik praeitis. Dabartis ir ateitis ji, pasak Teilhardo, yra tik žmogaus dvasios gyvenimė.

mas arba, kaip Teilhardas sako, "auto-evoliucija" (Lex I, 297), vadinasi, sąmoningas bei tikslingas žmonių darbas. Šiuo atveju ne medžiaga ar gyvybė atsigaivė iš savo sustingimo, bet pats žmogus panaudoję kadaise gamtoje veikusiomis išsivystymo jėgomis, kad jomis paskatintų savus kūrinus. Šiuo atveju net žmogaus kūnas būtų jau jo paties kūrinys. Tuo tarpu medžiaga ir gyvybė, esančios šalia žmogaus, ir toliau pasiliktų sustingusios, kaip ir dabar. Kiekvieno atveju evoliucija gamtoje yra tik praeitis. Dabartis ir ateitis ji, pasak Teilhardo, yra tik žmogaus dvasios gyvenimė.

3

Kadangi evoliucijos gamtiniam kosme — medžiagoje, gyvybėje, biopsichinėje žmogaus sąrangoje — nebėra ir kadangi ji toliau vyksta tik žmogaus veiklų pavidalu, tai tuo pačiu darosi vertinga bei įdomu ne tai, kas yra buvę ar yra, o tai, kas bus, būtent: kaip žmogaus dvasia skleisis ateityje. Praeitį ir dabartis netenka vertės, o ateitis virsta savaiminga Teilhardo mąstysenos apspranda. Tačiau "žmogaus ateitis", kaip tai pabrėžia pats Teilhardas (Lex II, 391), nes gamta jokios ateities nebūti: ji tįso prieš mūsų akis sustingusi tarsi muziejus. Praeitį Teilhardui yra reikšminga tik tiek, kiek pajėgia atskleisti ateities sąrangą. Užtat jis ir nori "tapti praeities specialistu", kad galėtų įtikinamai kalbėti apie ateitį (Lex II, 390). Pati sąvokė betgi praeitis jam yra neįdomi: "Kas yra praeitis, yra nebegyva ir manęs nebedomina" (Lex II, 389). Laiške A. Gaudroy (1935.2.14) Teilhardas rašo: "Aš tyrinėju praeitį ir toliau taip lygiai išlikimai, kaip ir anksčiau, bet mano dėmesys yra ryžtingai ir aiškiai nukreiptas į priekį" (Lex II, 389). Vėliau net ir ši ištikimybė tyrinėti gėsta: "Man darosi šlykštu studijuoti praeitį (t. p.). Turiu įspūdį, kad man pasaulis visa savo dabartimi bei praeimi blėsta (Zenta, 69)... Atrodo, kad praeitis ir jos atradimas lievėsi

mane dominti (Geheimis, 209)... riu čia pastebiu; sakau: domiuosi, Rasti bet kokio pasitenkinimo praeityje (net ir krikščioniškojoje) arba dabartyje man pasidarė nebepakeliamu (Zenta, 100-101)". Teilhardas net piktinasi, kad vis dar esama "daugelio žmonių", kurie praeitį dorėja taip, "kaip turėtų būti dorojama tik ateitis" (Lex II, 390).

Ši Teilhardo atgrasa praeičiai liečia ne tik gamtą — apie tai jau esame kalbėję (plg. II laiško 4 p.), — bet ir kultūrą, net religinius jos paminklus. Atvykę į Kiniją 1923 m., jis rašo H. Breuil: "Is viršaus laukiausi gerai. Viduje esu užimtas darbu ir domiuosi naujybėmis, ku-

bet jomis nesvaigstu, kaip tai būtų buvę prieš dešimtį ar dvidešimt metų. Kas man šliandien svarbu, tai daiktų ateitis. Čia gi esu paverntas į praeitį. Mongolija man atrodo lyg senų (zoologinių ir etnologinių) reginių draustinė, lyg praeities gabalas. Doroki ją, kaip nori, joje nepastebėsi jokio pažangos pažado, jokio diego, jokio būsimos žmonijos pumpuro" (Geheimis, 39). Tai Rytuose. O Vakaruose? Štai Teilhardo įspūdių iš Romos, atvykus jam ten 1948 m. kalbėtus su jėzuitų generolu: "Roma manęs esetiškai nesukrėtė, rašo jis savai girdarbu ir domiuosi naujybėmis, ku-

(Nukelta į 3 pusl.)

Juozas Gailis, JAV LB Krašto valdybos pirmininkas.

Kas Lietuvos — Lietuvai

(Atkelta iš 1 psl.)

Su jaunųjų finansine talka ir Lietuvos fondas ūmai pasiektų milijoną.

Dažnai Lietuvos bendruomenėi yra priekaištaujama, kad ji pakankamai nesirūpinanti kultūra ir apskritai kultūrininkais, nesudarydama jiems sąlygų kurti ir reikštis. Štai spaudoje stebimasi, kad drįstama kreiptis į dailininką, menininką, prašant prisidėti prie ruošiamų minėjimų, parengimų, nepasifilant jiems honoraro. O kas gi honorarą pasiūlo visuomenininkui, organizatoriui, kuris savo poilsio valandas aukoja organizaciniams reikalams? Nesistebėkime, kad mūsų radijo valandėlių, minėjimų, švenčių kultūrinis lygis kritęs. Jūs ruošia ne kultūrininkai, bet inžinieriai, chemikai. Tad, ne nuostabu, jei vienas kitas inžinierius, kultūriniai savo vietovėje išsimankštinę, ir romaną parašo, tikėdamasis net ir literatūrą praturtinti.

Gyvendami laisvėje, negalime užmiršti pavergtųjų. Dažnai buvo linkniuojama, kad politika sau, o mokslas, kultūra sau. Ypač skrupulingai to laikėsi Vakarų intelektualai Vengrijos, Čekoslovakijos sukilimų metu. Net ir mūsųose buvo peršama kultūrinė koegzistencija. Tačiau gyvenimo ironija Vietnamo karo metu vakariečiai intelektualas pamynė savo anksčiau skelbtas tezes ir išėjo iš mokyklų, laboratorijų ir gatvės, į spaudą su protestais. Ir šiandieną jis jaudinasi ir kitiems leidžia žinoti, kad jis jaudinasi dėl įvykių Graikijoje, Čilėje. Periodinėje spaudoje sieksiniai protesto laišukai su žymiausių mokslininkų parašais, smerkiančiais karines juntas, Pietų Vietnamo kalėjimus, net reikalauja žydų intelektualams teisės išvykti iš Sovietų Sąjungos į Izraelį. Deja, jie nereikalauja laisvės net liekančiams nežydams, laisvės visiems pavergtiems. Tačiau šiandieną mokslininkui politikuoti jau nebe nuodėmė. Tuo pačiu ir lietuviui yra didesnės galimybės pristatyti Lietuvos reikalą studentams, mokslo ir darbo kolegoms. Iš jų laukiame daugiau talkos vadinamame laisvinimo darbe. Laukiame straipsnių amerikiečių spaudoje, kuri jums lengviau prieinama. Laukiame studijų, ir knygų Lietuvos reikalais. Laukiame ne tik talkos informacijoje svetimtaučiams, bet ir naujų idėjų, idėjų apskritai mūsų veikloje. Jau nusibodo lietuviškos minės jimuose trečios, ketvirtos eilės amerikiečių politikierių skaitomos mums mūsų pačių jiems parašytos kalbos. Atveskite į savo vietovių minėjimus mokslin-

kus, intelektualus, rašytojus, kad jie susidomėtų mūsų ir mūsų pavergtos Tėvynės problemomis, kad per juos galėtume išvystyti didesnę spaudimą spaudoje ir valdžios įstaigose.

Kviesdamas, ypač jaunuosius, aktyviau įsijungti į lietuvišką gyvenimą turį ir įspėti. Ne visur ir ne visai vyresnėji laukia jūsų išskėstomis rankomis. Kai kurie nesidrovės Jus apšaukti ir "bendradarbiautojais" ir "paraudonavusiais", jei tik kėsinsitės užimti jų išsienėjusias pozicijas, ypač laisvinimo darbuose. Turime ir lietuviškos spaudos, kuri dažnai nepagalai daugiau vietos kovai su kitaip galvojančiu broliu, nei kovai su Lietuvos okupantu. Yra vyresniųjų, kurie tvirtai įsitikinę, kad draudimo paliso turėjimas

viename iš mūsų Susivienijimų ar priklausymas organizacijai su politiniu atspalviu yra svarbesnis kvalifikacijos laisvinimo darbu, nei jauno akademiko sugebėjimai pasirodyti su straipsniais, liečiančiais Lietuvą, amerikiečių spaudoje, jo pažintys, kontaktai ir galimybės prieiti prie šio krašto įstaigų.

Jaučiu, kad dabartinė trintis lietuviškame gyvenime yra išsąukta pasikeitimo pozicijoje. Į vadovaujamas vietas pradėjo ateiti jaunesni žmonės, o Lietuvių bendruomenėje jie net visiškai perėmė vadovavimą, nes laikas ir sąlygos tam pribrendo. — Tikrai būtų išsivijęs tragedija, jei to pasikeitimo nebūtų, nes su vyresniaisiais mirčių ir lietuvių. Ne-

seniai įvykusiame laisvojo pasaulio ukrainiečių kongrese jų statistikos parodė, kad tik 10 proc. ukrainiečių tesidomi savo kultūra ir veikimu, likusieji jau nutautėję ar absoliučiai pasyvūs. Ar nebus panaši padėtis ir pas mus. Niekada nebuvome gausi tauta, bet proporcingai turėjome gausią išsiviją, kuri, deja, dinga, kaip ir visų kitų kraštų išsivijos. Šiandieną nesame gausūs nei ten, nei čia. Išlikime, jei būsim intelektualiai stiprūs ir jei mokėsime savo moksline ir profesines pozicijas panaudoti lietuviškam reikalui.

Atiduokime, kas ciesoriaus, ciesoriui. Atiduokime, kas mokslo, mokslui. Atiduokime, kas Lietuvos, Lietuvai.

PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
2858 West 63rd Street
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
DR. FANG C. LU

Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 PL., Justice, IL., 599-0500
Pirmia ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533

FOX VALLEY MEDICAL CENTER
800 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street

Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antr., penkt., 1-5 treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos

CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti: MI 8-0001.

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akčių Ligos

3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS

2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

DR. K. A. V. JUCAS
Board Eligible
American Board of Dermatology
SPECIALYBĖ ODOŠ LIGOS IR CHIRURGIJA

6324 North Milwaukee Avenue
Tel. 763-3310

Visi telefonai 632-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išklyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELiance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuviai gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street

Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val., p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. o. trečiad. uždaryta

DR. NINA KRAUGEL
KRIAUČELIONAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Avenue

Tel. WA 5-2670, neatsiliepiu skambinti 4471-0225. Valandos pagal susitarimą.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKTŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ

MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue

Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 3 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 3 val. popiet iki 7 v. vak. šeštad. nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis, Pritaiko akinus ir "contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street

Val. antrad. nuo 1 - 4 popiet ir ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare

Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street

Ofiso tel. RE 5-4410
Rezid. GR 6-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. PRespect 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 9 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. vak. šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street

Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta.

Tel. PRespect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue

Val.: Pirmad. 6-8 p. p. antrad. 2-5 p. p. penktad. ir šeštad. 2-4 p. p. Kitom dienom tik slubiu reikalu, susitarus.

Tel. Ofiso PR 6-6446

DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street

Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road

Ofiso tel. 767-2141; namų 636-4650
Val.: pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8. penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Evoliucija Teilhardo mąstyme

(Atkelta iš 2 pusl.)

minaitel, ir nesukrės; aš tai žinau. Aš jaučiuos esąs keistai atsparus (immunisé) praečiai. Miestas manęs ne kiek nesužadino. Aš jau seniai gyvenu kitame pasaulyje" (Pillger, 83-84). Teilhardui nedaro įspūdzio ne tik Kinijos menas, į kurį žiūrint, jam "stojasi plaukai ant galvos" (Zenta, 77), bet ne Europos gotika, kurios tėvynės vaikas šis pats yra. "Didžiausias pasitenkinimas, rašė jis p-lei 1. Zenta, kurio man teikia gotikos katedra, yra išdidis sąmonė, kad dabar mūsų dvasia visiem laikam ištrūko iš jos skliautų. Pirmiau būčiau nedrįsęs rašyti tokio sakinio... Betgi dabar tikiu, kad reikia rėkte išrėkti, kas tiesa" (Zenta, 100).

Visa praeities kultūra, kurios apsupty gyvename, kuria auklėjames bei lavinames, yra, pasak Teilhardo, apgauli: joje negalima rasti "ramybės bei pasitenkinimo", nes "ji yra kilusi iš dvasios, kurią mes jau seniai palikome užnugarįje" (Zenta, 100). Mat, "pagrindinis atradimas, būtent, kad esame nešami priekin žengiančių sąmonės bangų, jau yra įvykdytas. Ko tad svarbaus dar būtų galima mūsų užnugarįje ieškoti?" (Geheimis, 210). Nepaisant to, "vis dar esama žmonių, kurie elgiasi taip, tarsi praeitis savyje būtų verta dėmesio" (Geheimnis, 212). Bet tai išmonė, kuriai jaunystėje ir jis buvo pasidavęs. Betyrinėdamas tačiau praeitį, jis suvokė, kad "juo atgaliau pasaulis esti pažįstamas, juo mažiau jo ten randama ir todėl juo neturtingesnis ir nevaisingesnis jis darosi mūsų mąstymui" (Geheimnis, 61). Teilhardas šios klaidos kartoti nebenori.

Jis ryžtingai skelbia, kad "yra tik vienas vienintelis tikras atradimas — tai kurti ateitį" (t. p.). Visa jo mintis dabar krypsta ateitin: "Tai, kas mane traukia, yra ateitis (Zenta, 69)... Pasaulis yra įdomus, tik žiūrint priekin (Geheimnis, 67)... Tikrasis mokslas yra tik ateities (gen. obj., Mc.) mokslas (Geheimnis, 50)... Vienintelis tikras daiktų pažinimas slypi ateities pramatyme bei jos statyme (Geheimnis, 62)... Kiekviena lemianti šviesa galima rasti ateityje (Zenta, 60)... Ateitis yra gražesnė, negu bet kokia praeitis: štai mano tikėjimas (Lex II, 389)". Tiesa, vėliau Teilhardas suprato, kad ateitis gali būti ir paslaptinga, ir baisi, ir lemtinga, ypač Dievo apsisprendimo atžvilgiu (plg. Werke V, 101-103; Lex I, 254). Tačiau tikėjimo ateitimi jis neatsisakė (plg. Geheimnis, 118). Amžiti slenkant, ateities kategorija vis labiau apvaldė jo mintį. Jis pradėjo jaustis esąs pašauktasis ateities skelbėjas: "Aš manau, kad, pasiekęs 60 amžiaus metų, rašo jis iš Pekino (1941.1.12), suradau ar bent tiksliau apibrėžiau savo pašaukimą", būtent: "Atgaivinti pažangos idėją", ją "moksliškai geriau pagrįsti ir filosofškai giliau suvokti", nes tik iš šios idėjos galis kilti "humanizmo ir Krikščionybės atgimimas" (Pillger, 55). Tai esą svarbu todėl, kad "ateitis gali būti apvaldoma bei valdoma tik grupės tokių žmonių, kurie jungiasi, bendrai tikėdami į dvasinę žemės ateitį" (t. p.). Todėl Teilhardas ir norėtų, tarsi kokio įkvėpimo pagautas, sušaukti: "Šalin, jūs ateistiniai ir krikščioniškieji pesimistai!" (t. p.).

But kaip tik šioje vietoje mes ir suklūstame. Jeigu "pasaulis yra įdomus, tik žiūrint priekin" (Geheimnis, 62); jeigu jo praeitis bei dabartis yra lyg kokia žalčio išnara, kurią dvasia jau paliko, bežygiuodama vis tolyn, tai kas tada yra ana pasaulio meilė, kurią Teilhardas taip aistringai pabrėžia ir kuri, atrodo, bus jam laimėjusi daugiausia šalininkų? Kas yra tasai pasaulis, kuriam, pasak Teilhardo, turime atsidėti, aukotis, dirbti ir kentėti? Tai nėra dabartinis pasaulis, kuris mus apsupa ir laiko. Tai būsimasis ateities pasaulis, "pasaulis priekyje (en avant)", pasaulis dar

nesukurtas, užtat kurtinas. Tai meilė ateities vizijos, kaip ji yra susiklosčiusi Teilhardo mistikoje. Šios vizijos grožis tiek žavi ir patį Teilhardą, ir ypač jo šalininkus, jog jie ne nepastebi, kad pasaulio praeitį bei dabartį jie aukoja ateičiai. Štai didžiai vaizdinga tokio aukojimo išraiška: "Dėl šios dienos (visatos atbaigimo, Mc.) buvo verta pasauliui kentėti, būti iš pagrindų sukrėstam; verta žemei pakelti kataklizmus, augalam mirti, užleidžiant kelią gyvuliam; verta silpnesniems gyvūnam suklypti stipresniųjų naguose; verta žmogui būti palenktam tamsiai gyvenimo tragikai; verta buvo Kristui kentėti Alyvų Sodo agoniją ir mirti Kalvarijos kalne. Iš tiesų, Teilhardo vizija visą visatą ir žmogų apgaubia didžia perkeitimo viltimi" (Paškus II, 18,2). Ir nevienas esti šios vizijos suviliojamas. Nevienas randa joje net paguodos. Bet retas išmasto šią viziją ligi galo. Retas pastebi, kad evoliucijos sėkmės perkėlimas į ateitį nureikšmina blogi, nuvertina dabartį ir paniekina asmenį.

4

Teilhardo kritikai jau seniai jam prikašioja, esą jam stinga "astresnio jausmo neatbaigtybei, nesėkmės ir tragikai" (Crespy, 236); stinga todėl, kad Teilhardas laiko blogį išsivystančio pasaulio būtinybe: "neišvengiama tamsiaja sėkmės puse", kaip jis pats sako (Lex II, 352). Pasak Teilhardo, "sėkmė turi būti apmokėta tam tikrų atmatų procentu" (t. p.). Šia prasme blogis yra "neišvengiamas šalutinis pasaulio vienijimo padarinys" (t.p.). Tai "dar nevisiškai suorganizuotos vienybės būsenos išraiška" (Lex II, 355). Blogis piktina Teilhardą tada, "kai yra nenaudingas ir nepagrįstas"; tačiau "skausmas — nuodėmė darosi suprantami ir priimtini, kai jie virsta evoliucijos sąlyga bei kaina" (Lex II, 350).

Prieš šitokią betgi blogio kaip evoliucijos sąlygos sampratą ir siurpuro žmogaus sąžinė. Tai atskleidė jau Dostojevskis Ivano Karamazovo klausimu savo broliui Aliošai, ar šis sutiktų rėsti "žmonių likimo statinį" tikslu padaryti žmones pabaigoje laimingus, su sąlyga tačiau, kad šiai laimei būtinai reikėtų "nukankinti tik vieną mažutį padarėlį" ir jo "ašaromis pagrįsti aną statinį". — ar Alioša sutiktų "tokiomis sąlygomis būti (šio statinio, Mc.) architektu" (Sobr. Soč. Moskva 1958, t. 9 p. 309). Ir Alioša tyliai atsako: "Ne, nesutikčiau!" (t. p.). O Teilhardas? Perkeldamas evoliucijos sėkmę į ateitį ir padarydamas skausmą bei nuodėmę šios sėkmės sąlyga, Teilhardas neišvengė, kad kentėti ir kankinti yra dvi to paties dalyko pusės; neatskiriamos pusės, kaip ir visa mūsų esąs egzistencijos dialektika. Jeigu tad evoliucijos sąlyga bei kaina yra auka (pasak Dostojevskio, generolo užsiundytų šunų sudraskytas vaiškas), tai tokia pat evoliucijos sąlyga bei kaina yra tada ir budelis (anas šunis užsiundęs generolas), kadangi auka bei budelis negali būti net ne mastoma. Tada anai pabaigos laimei pasiekti verta tamsią gyvenimo tragiką ne tik pakelti, bet ir sukelti; kitaip tariant, verta būti Kaifu, Pilotu, Neronu, Tamerlanu, Jonu Žiauriuju, Hitleriu, Stalinu... Bet ar idėjinė sistema, kurioje auka-budelis virsta statybiniais jos pradais ir jos kaina, nėra mūsų sąžinė per brangi? Blogis — vis tiek kur jis būtų: gamtoje ar istorijoje — yra niekybės paslapties proveržis. Ir mūsų sąžinė niekad nesutiks, kad šis proveržis "visomis savo finzinėmis bei moralinėmis formomis flautųsi buvęs mūsų protui nepažįstamas papiktinimas (scandale)", kaip tai mėgina mum įtaigoti Teilhardas (Lex II, 355). Užtat mes ir neperkame bilieto į jį, jo sistema, geriau pasilikdami lauke, kaip kad jo neperka nė Ivanas Karamazovas

jeiti į tokią santvarką, kurioje patelsinama nekalto kūdikio kančia.

Pabrėždamas ateities kategoriją mąstyme ir ateities viziją buvime, Teilhardas savaime — gal net ne nenujausdamas — nuvertina visą pasaulio dabartį: ji virsta niekniekiu ateities žėrėjime, tamsiu tašku atbaigos šviesoje. Ar tad verta šį niekniekį mylėti, juo rūpintis, dėl jo graužtis? Ir į šį klausimą Dostojevskis yra davęs atsakymą. Mirus pašutiniam vienos moters trejų metų sūneliui, ji niekur negalėjo rasti ramybės, nors ir buvo apėjusi jau visus vienuolynus. Galop ji kreipėsi į garsų starčą Zosimą. Šis į jos raudą guosdamas atsakė: "Žinoki, moterie, kad tavo vaikutis tikrai stovi prieš Viešpaties sostą ir džiaugiasi, ir linksminasi, ir meldžia už tave. Todėl ir tu verk, bet džiaukis!" (op. cit. p. 64). Tačiau moteris starčui atsakė taip, kaip ji atsakydavo Nikitai, savo vyrui, ją raminančiam tais pačiais žodžiais: "Žinau, Nikituška, žinau! Kur gi kitur jis galėtų būti, jei ne pas Viešpatį Dievą. Tik čia jo nėra, nėra su mumis dabar" (op. cit. p. 65). Šitie paprastos moterėlės žodžiai "čia — dabar" išreiškia visą ateities niekybę dabarties akivaizdoje. Nurodymas į būsimą ar anapusinį džiaugsmą skamba tarsi patyčia dabartimi. "Štai jo dirželis, kalbėjo ana moteris toliau, bet jo paties — taip ir nėra" (t. p.).

Pats Teilhardas nesyki yra pabrėžęs, kad fizikinė pasaulio entropijos idėja pakertanti kūrybinės žmogaus jėgas: kam kurti, jei vis tiek viskas galų gale sustingis ir sustos? Čia Teilhardas buvo teisus. Tačiau jis nesuvokė, kad tokios pat stingdančios reikšmės turi ir ateitis kaip mąstymo bei buvimo kategorija. Jei "pasaulis, kaip Teilhardas teigia, yra įdomus, tik žiūrint priekin (en avant)", tai kokios vertės turi tada pasaulis, žiūrint čia pat (en présent)? Ar yra akstino kurti dabartį, žinant, kad ji pačią jos sukūrimo akimirka išsivystančios dvasios esti peržengiama ir paliekama? Argi muzikai rašo melodijų angelų giesmės? Argi architektai planuoja Naujosios Jeruzalės šeštainį, kurio "ilgis, aukštis ir plotis yra lygūs" (Apr 21, 16)? Ar šios vizijos yra paskata mūsų žemės menul? Ar ana rusų moterėlė, netekusi trejeto vaiku, gimdys jų ir daugiau tam, kad jie vis keliautų pas Viešpatį Dievą ir ten linksmintųsi prieš jo sostą? Teilhardo teorija, išmastyta ateities perspektyvoje ligi galo, pasirodo esanti antikultūrinė, nes kiekvienas kūrėjas kuria dabartį ir iš dabarties matmens. Be abejo, galima ir reikia pasiklausti, kokios reikšmės ši kūryba turi Dievo Karalystei, kuri bus atbaigta užu istorijos ribų. Tai yra daręs ir šių laiškų autorius (plg. "Krikščionis pasaulyje"). Tačiau yra neįmanoma padaryti ateitį ar anigamtinį atbaigimą mūsų kūrybos akstinu. Štai kodėl Teilhardo pastangos skverbti į žmonijos ateitį ir paversti ją mokslinio tyrinėjimo objektu ("tikrasis mokslas yra tik ateities mokslas") pažadino aštrius M. Blonde-lio žodžius Teilhardo raštam: "Tš tikro yra akieplėiška užbėgti už akių galutiniam (Dievo, Mc.) apreiškimui ir stengtis įspėti tai, kas yra paslėpta tarsi anapus uždangos" (Briefwechsel, 19).

Ta pati ateities kategorija bei vizija verčia Teilhardą — irgi gal nenoromis — pastūmėti į šalį konkretų žmogaus asmenį. A. Paškus kalba apie "Teilhardo socialinės sąžinės" kryptį ir šitaip ją apibūdina: "Privalu globalinėmis pastangomis pakirsti skurdo, alkio ir ligų šaknis, kad nebūtų nei alkanų, nei nuogių, nei trokštančiųjų" (Paškus I, 3, 99). Apibūdinimas labai tikslus: Teilhardo socialinė sąžinė iš tikro yra globalinė. Ji visa nukreipta į aną perkeitimo viltį, nes tik perkeitame pasaulyje niebebus nei skurdo, nei alkio, nei ligų (plg. Apr 21, 4). Kas tad šį transcendentinį

„Juk gražu dar kiek pabūti“

Poezijos bičiulio Juozo Brazaičio 70-jam gimtadieniui

Antanas Jasmantas

Motto:

"Ei, beprotil! Ne čia joti!
Ne čia užiegos iškoti!
Saulės strėlės tarsl viny.
Tu nebūsi čia saugus
Nė po drobėm palapinės.
Palapinė — čia dangus...
Ko čia jojai ir ieškojai?
Ar ganyklos baitakojui?
Tu ir tavo žirgas paikas:
Čia aplink lavonų tvaikas!"

Adomas Mickevičius,
"Farys"

1. SILOES BALADĖ

Kiek daug čia jų aplinkui sėdi:
Apakęs princas ir bevaikė lady;
Senutė, drobule apsiųgniojus;
Kareivis, mūšiuose netekęs kojos;
Ir nuo mažens suvytusi mergytė,
Ir jauno kraujo sustabdyti
Negalinti išbalus moteris.
Visi eilių eilėmis susodinti
Neramūs laudai, gal atskris
Aukštybių angelas į šių balutę
Jos vandeniu pažaisiti nešvarius.
Pašoks tada viltis iš sąnarių
Ir sučežės šilka sukruetę,
Ir skudurai seni atsivynios.
Pašoks ramentai suguldyti,
Pašoks suvytusi mergytė;
Apakęs princas ant vejės
Sau kelio lazdele ieškos;
Linguos kareivis vienakojis;
Senutė, drobules mūlojus,
Dairysis, kur pasilaikyti,
O jauno kraujo sustabdyti
Negalinti išbalus moteris
Į vandenį sujudusį įbris
Patį pirmoji...

Paskui jie vėliai grįš lyg susigėdę,
Lyg žado neviltįj nustoję —
Kiekvienas grįš į savo kėdę:
Apakęs princas, ir bevaikė lady,
Ir nuo mažens suvytusi mergytė;
Senutė imsis drobules taisyti;
Kareivis, ramentus susieškojęs,
Liūdnei žiūrės, kaip teliuškuojas
Dar vis sujudinto vandens bangėles,
Kaip sutripta žolė iš naujo kelias.
Visi žiūrės... O tarp jųvų eželių
Stuomuo išbalusios moters
Iš lėto pasiners.

2. VALKATOS

Tie rudens klevėliai pakelėse
Kaip žvakutės.
Vėjau, ar sugrįžt namo galėsi,
Jas užpūtęs?
Ak, tu, mūs kelių gesintuvėli
Paskutini!
Jau visus vartus kietai užkėlė
Panaktiniai.
Kur prašysimės, alcis panėrę,
Susišilti?
Dangūs mažomis skylutėm žėri
Lyg patiltė.

3. MĖNULIS

Kiekvienam rasos lašely
Tu drebė.
Kaip sušilt tau, svetimšali,
Jei aušra už mūs kalnelių
Neskubi?

M. K. Ciurlionis

Bičiulystė

4. PIRMOJI ŠALNA

Šią naktį krito daugel lapų.
Ir nuoga bus dabar klevuos.
Tarnai ateis, lapus sušluos,
Ir aukso kauburėliai — kapas vis prie kapo
Ant tavo kelio sužėruos.

Jie krito taip... visai be vėjo,
Lyg jiems tylą būt buvus per sunki.
O tu čia vis dar užtrunki
Ir rūpestingai žarstinėji
Vis kapą taip prie kapo
Iš tų mirties auksinės lapų.

5. ŽIEMA KAPINĖSE

Pusnynėlis čia, ne kapas!
Tai nedūsauk! Balutėliai
Šerkšno sodai tokie trapūs.

Rytmetys. Visi čia miega.
Jei pravirktum, tuoj nubirtų
Tie maži stogeliai sniego.

Pusnynėlis čia, ne kapas!
Patylėkim! Šerkšno sodai
Mūs atodūsiam per trapūs.

6. BALSAS TAMSOJE (pagal R. Dehmed)

Kažkas pravirko tamsumoje.
Tai vėjas.
Tur būt, tai vėjas naktiai groja.

Bet taip art! Kodėl ne ten palaukėj
Kaip visados kiekvieną naktį?
O gal tai mano kraujas šaukia?

Bet taip... kodėl taip nesavai?
Juk jis ramus sroveno naktimis.
Ak tu, tai tu, širdie, sudejavai!

7. MERGAITE IŠ MAGDALOS

Maldų aš lenyų uždarau į spintą:
Ji verkti nemokėjo,
Nei Tavo kojų apkabinti,
Kaip ta mergaitė iš Magdalos.

Gelsvom galvytėm gluosniai kalas
Ir šypsoi su vėju.
Tai kam mergaitė iš Magdalos
Tiek ašarų riedėjo?

pažadą padaro imanentinės savo minties bei veiklos mastu ar kryptimi, tas arba eschatologiją perkelia į istoriją, tikėdamasis perkeisti pasaulį kultūros priemonėmis, arba kas čia pat prie jo kojų. O prie šių kojų sėdi konkretus žmogus, prašęs pagalbos jau dabar, nelaukdamas, kol bus pakirstos pačios skurdos, alkio ir ligų šaknys. Tačiau vylinga šaknų pakirtimo vizija kaip tik ir pridengia konkrečių simptomų tragiką atskiro žmogaus būtyje. Štai kame slypi globalinės sąžinės klaida.

A. Paškus klausia šių laiškų autorių, "ar šitoks socialinės etikos pabrėžimas yra jau žiaurusis erdvės tolis virsta laiko toliu, gal

net asmeniui pavojingesniu, negu erdvės tolis. Kiekviename betgi tolyje atskira būtybė pasidaro smulkuė smiltelė, o jos kančia — nereikšminga skiedrelė evoliucijos obliuojamojoje visatoje. 'Globalinės pastangos' yra tokio nereikšmingumo nuvalkiota formulė. Kaip Teilhardo Dievas-Omega yra toks tolimas, tarlant E. Benzo žodžiais, tarsi žiūrėtum į jį pro apverstą teleskopą (plg. DDK, 290), taip lygiai tolimas jo sistemoje pasidaro ir artimo asmuo. Nes Dievas ir artimas yra susiję neatskiriamai. Kam Dievas yra "ateities Dievas" arba "Die-

(Bus daugiau).

Laiko dulkės jo neužklojo

Penkeri metai nuo Benedikto Babrausko mirties

ALOYZAS BARONAS

Laiko greitai tekėjimu, sakoma, daugiausia skundžiasi seni žmonės. Jauniems neatrodo, kad laikas taip greitai bėga, vien todėl, kad jie dar tik ruošiasi gyvenimui, ir laiko, atrodo, dar labai daug ateityje. Tačiau, atgal pažvelgus, vis dėlto laikas greitai prabėga ir jaunesniems. Daugelis net nepamato, kaip jie įsėina iš pradžios, iš aukštesniųjų ar aukštųjų mokyklų, ir penkerių metų laikotarpis būna gana trumpas. Bet vis tiek tenka pripažinti, kad tie penkmečiai yra daug labiau svarbūs vyresniam, pozityvų darbą dirbančiam žmogui, nusistovėjusiam savo užmojuose ir siekimuose.

Benediktas Babrauskas mirė 1968 m. gruodžio 13 d., taigi jau penkeri metai. Velionis buvo gimęs 1910 m, ir todėl dar ir dabar nebūtų išėjęs į pensiją, žodžiu dar pakankamai jaunas žmogus. Ir todėl velionio dar labiau galima tik žmogiška prasme, bet ir žvelgiant iš viso mūsų kultūros ploto, nes tokių aktyvių kultūrininkų nėra daug ir jie, ypač išėjęjoje, mums labai brangūs.

Prisimenu, kai užvažiavau 1968 m. paimti velionio žmonos, poetės Gražinos Tulauskaitės, į 1968 m. lapkričio 11 d. mirusio rašytojo Jeronimo Ignatonio atsisveikinimą. Benys Babrauskas pasisakė esąs perversgės ir negalįs vykti, jam atstovausianti Gražina. O lygiai po mėnesio mirė ir B. Babrauskas, iš naujo nuliūdindamas po Ignatonio mirties nespėjusius atsigauti literatus. Ir dabar per tuos penkerius, rodos trumpus metus, paskui Babrauską į amžinybę išėjo Pulgis Andriušis, Henrikas Radauskas, Juozas Mikuckis, Juozas Tininis, Kazys Karpius, Mykolas Vaitkus, Jonas Aistis.

Per tokį trumpą laiką nustota tiek daug lietuviškajai kultūrai žmonių. Su jais visais B. Babrauskas turėjo didesnių ar mažesnių ryšių, daugelį, kaip Aistį, Radauską, Vaitkų išskirtinai gerbė ir būty daug ką įdomaus iš jų gyvenimo atskleidęs. Retas kuris tiek daug begali pasakoti iš buvusio literatūrinio žydėjimo nepriklausomybės metais ir taip pat literatūrinės veiklos Vokietijoje ir šiame krašte, kur B. Babrauskas buvo ilgametis Lietuvos rašytojų d-jos pirmininkas ir Rašto klubo Chicagoje steigėjas bei jų dintojas. Apie tuos laikotarpius vargu ar kas begalės taip įdomiai ir spalvingai papasakoti raštu ir žodžiu, kaip B. Babrauskas.

Rašydamas apie poetą Aistį, B. Raila pabrėžė, kad po B. Babrausko taip gyvai publicistinius straipsnius rašė tik J. Aistis. Tikrai B. Babrausko kalbos ir raštai buvo gyvi, spalvingi, įdomūs, parodą nepaprastą autoriaus atmintį ir apsiskaitymą, kas jam nebuvo sunku, gerai mokant keletą svetimų kalbų. Ne tik dabarčiai buvo su B. Babrausko mirtimi prarasta, bet taip pat ir literatūros istorijai. Teko girdėti, kad literatūrinis atsiminimas rašo B. Brazdžionis ir B. Raila. Tai labai reikšmingi užmojai, ir galima, kad šalla tų dviejų nebėra B. Babrausko, kartu daugiau ar mažiau dirbusio ir veikusio tuose pačiuose literatūrinuose laukuose. B. Babrauskas galėtų jų atsiminimus papildyti, patikslinti ir paryškinti.

B. Babrauskas išskirtinai gerbė Radauską, Andriušį, Aistį, Vaitkų, pirmiesiems dviems Babrausko vadovaujama LRD

Benediktas Babrauskas
(1910. VII. 1 — 1968. XII. 13)

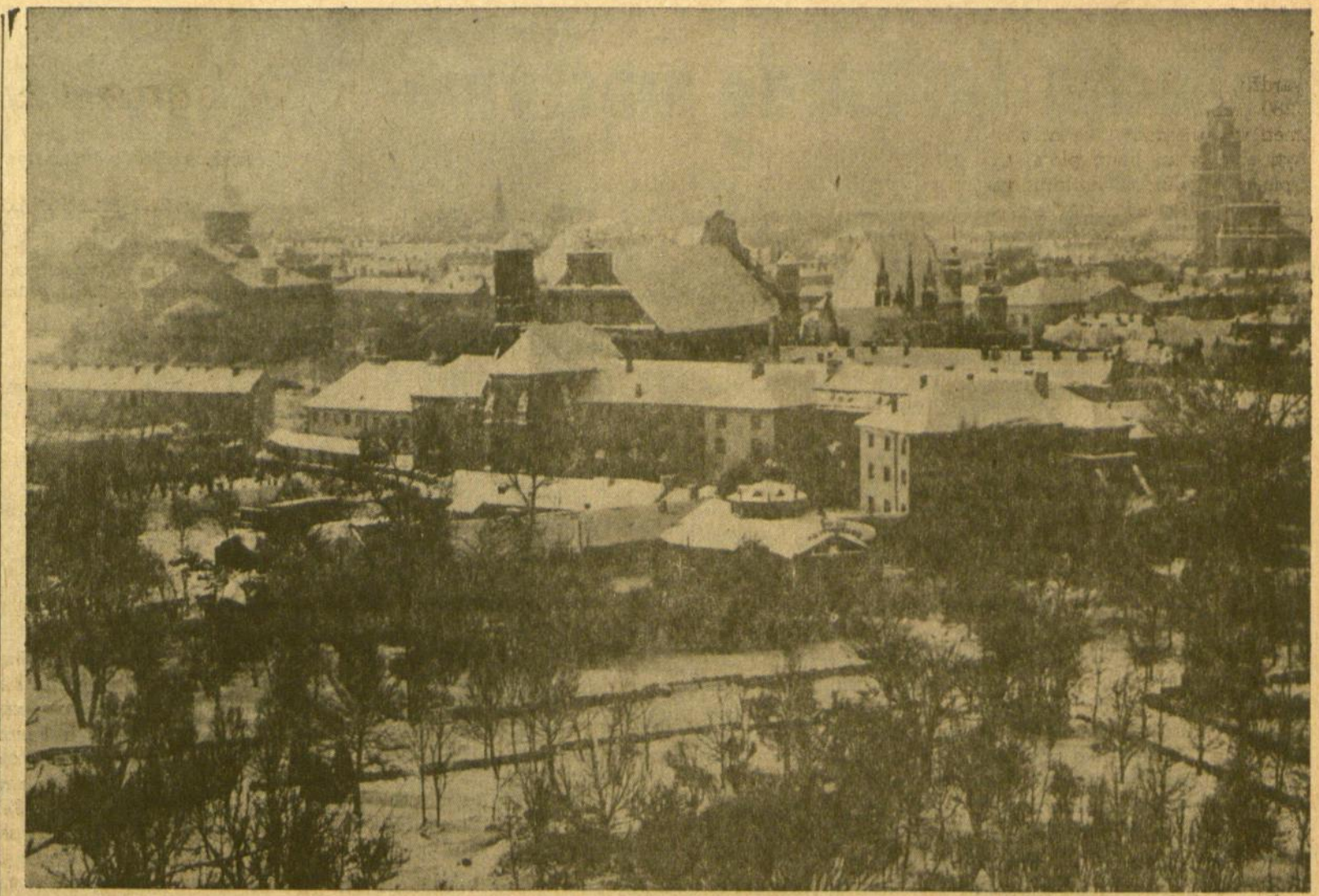
nepaisant, kiek jame bus iškilusių ir kiek mažiau iškilų laimėjimų. B. Babrauskas visada laukdavo "Draugo" romano premijos paskyrimo ir visada džiaugdavosi kiekvienu jos laimėjimu. Kiekvienas premijos įteikimas jam būdavo išskirtinė šventė. Bet vienur ir jis buvo negailestingas. Negailestingas Lietuvos okupantui, parsiėdavusiems rašytojams, buržuazinio nusiteikimo savo amžininkui komunistui Antanui Venclovai ir kitiems, kurie kūrė himnus nešančiam pančius ir mirtį komunizmui. Tačiau rašydamas ir apie prievartinį režimą ir iš to išplaukiančią literatūrą, Babrauskas buvo ne tūžmingas, bet linksmas, jis komuna, bolševikų terminu tariant, demaskuodavo linksmai ir taikliai, naudodamasis ne butaforija, bet konkrečiais palyginimais ir faktais. Ta prasme mūsųose polemizuotojų su komunistais nelabai daug beliko.

Labai gera būtų pagaltoti apie velionio raštų surinkimą ir išleidimą. Laikui bėgant, gal ir sunkiau bus besurinkti jo raštus, bet, tobulėję visiems fotografovimo ir filmavimo prietaisams, nereikės sunkiai iš laikraščių komplektų jų nurašinėti. Pvz., "Draugo" komplektai filmuojami ir, administracijai įsigijus specialų prietaisą, bus galima ne tik surasti norimus straipsnius, bet juos nufotografuoti ir gauti tiesiog straipsnio kopiją. Be abejo, straipsnių buvo ne tik "Drauge", bet ir žurnaluose bei kitur. Norint, viską galima būtų surinkti. Babrauskas turėjo draugų, ir jei koks nors amžininkas, išėjęs į pensiją, užsimotų tai padaryti, būtų atliktas svarbus darbas, išryškinaš kaj kuriuos mūsų kultūros aspektus išėivijoje, tuo pačiu būtų pastatytas paminklas tam optimistiškam, dažnai kitų reikalais besirūpinančiam labiau negu savo, žmogui.

Babrausko atvejis rodo, kad

rašytojai savo kūriniais turi pasirūpinti patys, jei ne išleisti, tai bent atrinkti, nes mirus tu raštų išleidimas tampa gana problematiškas. Taip yra su rašytoju J. Savickio, A. Valentino, St. Būdavo, I. Šeiniaus, J. Kau-po ir gal dar vieno kito raštais.

Penkeri metai be B. Babrausko, to optimistinio, giedraus, paslaugaus, spalvingo žodžio ir plunksnos darbininko. Reikia tikėtis, kad B. Babrauskas ras tam tikrą vietą savo amžininkų Brazdžionio ir Railos, o vėliau ir kitų atsiminimuose. Laiko dulkės negali užkloti B. Babrausko darbų, literatūros istorijoje jis paliks, kaip vienas gyvųjų literatūros žmonių, kurie stengėsi, kad literatūra būtų ne tik mūsų kultūros kėlėja, bet ir gyvenimo skaidrintoja.

Ziemojantis Vilnius

Nuotrauka Algimanto Kunčiaus

Nepastebėtas baltistikos leidinys

Atskirų ir grynai baltistikai skirtų leidinių ne taip dažnai pasitaiko, bet kartais kiek neįauku, kai jų ir mes patys kažkodėl nebepastebime. Paskutiniu metu šio krašto universitetų bibliotekose ir viename kitame slavistikos kataloge pasirodė Rusijos mokslų akademijos išleistas BALTO - SLAVIANSKIJ SBORNIK 1972 (424 p.), kuris tikrai vertas ir didesnės lietuvių dėmesio; šį leidinį Kongreso biblioteka savo kataloge paskelbė tik š. m. gegužės mėn., o vienai kitai universitetų bibliotekai pavyko įsigyti žymiai vėliau, kai dabar jau esąs "išparduotas". Šį leidinį sudėgavo žymus rusų baltistas Vladimir Nikolajevič Toporov, žinomas jau mums ne vienam iš vandenvardžių tyrinėtojų. Pats leidinys kažkodėl nustumtas į Institut slavianovedenija i balkanistikai seriją, taigi ir pati Rusijos mokslų akademija jo nepriškyrė kokiame nors baltistikos skyriui. Šiaip šis rinkinys skirtas dviems žymiesiems baltistams: Lenkijoje mirusiam ir ilgus metus dar Vilniaus univ. dirbusiam prof. dr. Jan Szczepan Otrębski (m. 1971) ir sovietinių agentų paslaptingai nudaigotam prof. dr. Jonui Kazlauskui (1971 m.). Visas leidinys spausdintas tik rusų kalba, todėl aiškiai skirtas vidaus reikalams, kai skirtingi ir sveturi platinai paprastai turi jau svetimų kalbų santraukas, mes ir išdidūs patys rusai pamatė, kad rusų kalba tėra labai svetima pasauliui, todėl dabar jau ir savo Bolšaja sovetskaja enciklopedija leis anglų kalba bibliotekos ir šiaip asmenys gavo pasiūlymus ją prenumeruoti).

Leidinys skirtas dažniau atsimintiems baltų k. klausimams, nors netruksta ir straipsnių bei įvairių užuominų baltų ir slavų k. santykiams. Jame išspausdinta 17 autorių straipsniai ir recenzijos, iš jų keturių lietuvių ir vieno vokiečio, o visi kiti jau slavų kilmės žmonių.

Šį leidinį, po redaktoriaus įvado, pradeda Z. Zinkevičiaus straipsniu apie baltų k. balsių raidą (5-14 p.), kuriame nurodoma išnašose ir sveturi pasirodžiusių darbų, pvz. Chr. S. Stango ir W. R. Schmalstiego. Toliau seka du labai įdomūs darbai ir verti mūsų didžios dėmesio, kurie vienu ar kitu būdu ieško lietuvių kalbos rytinės ribos. Tai T. M. Sudnik darbas apie

Lazūnus, tikriau Lazdūnus, kur plačiai jis aprašinėja (15-115 p.) lietuvių, gudų ir lenkų k. garsynų sistemas, duoda ir lietuvių k. užrašų, iš kurių matyti svetimas poveikis ir kartu pats slavėjimas. Šis straipsnis duoda pakankamai medžiagos ir mūsų slavistus vietų vardus atstatant ir t. t. Antrasis, kuriuo nemažiau reikia susidomėti, tai M. I. Lekomeva darbas, liečias Eisiškes ir jų apylinkes, kur taip pat žvelgiama į lietuvių ir gudų sandūrinės srities garsyną (116-134 p.) ir kitas įtakas, todėl šalia lietuvių k. užrašytų dainų duoda ir jų gudiškuosius atitikmenis, kurie liudija įdomų reikalą, kad ne viena gudiškai užrašyta daina yra lietuvių dainos perdirbinys ar iš dalies vertimas. Taip šis straipsnis ir tekstai parodo, kad lietuviui dažnai bus skolingi dainų ir gudams. Tikriau gudejų lietuviui sudaro gal nemažos gudų dalies ir stiprų baltiškos kultūros nuslėgtą sluoksnį. Tai straipsnis, kurį turi perskaityti visi mūsų rytinės Lietuvos sienų ieškantieji ir dažnai labai atkūstinai visas tas sienas sprendžią. Toliau S. M. Tolstaja rašo apie vienos žemaičių šnekos žodžio galo fonemos apraiškas 135-139 p.), o I. I. Toporova apie lietuvių k. fonemų sandarą ir jos sandus (140-172 p.). M. I. Lekomeva paliečia Šalčininkų apl. veiksmažodžių reikšmes ir joms svetimą slavų įtaką (174-185 p.), o J. Otrębski (rašo JA. Otrębskij!) nagrinėja bažn. slavų k. meses ir liet. mėnuo darybą (186-193 p.); tai iš jo palikimo.

Atskirai minėtinas vokiečių baltisto R. Eckert (čia vėl rašo neįprastai, graždankiškai — R. Elckert) darbas apie baltų ir slavų i-kamieno žodžius (206-216 p.). Ir šiame straipsnyje vėl neįprastai prisiveržia rusiškas panslavizmas, kuris kitur dar nebuvo toks akivaizdus. Nei iš šio, nei iš to K. Būgos, J. Endzelino, Pr. Skardžiaus ir net Max Vasmerio pavardės santrumpinėje literatūroje rašomos graždankos (plg. 215-216 p.), kai kitų

Vak. Europos, neišskiriant ir čekų, kalbininkų parašytos dar lotynų raidynai Taigi, jei kalbininkas kokių nors būdu priklausos sovietinės imperijos plotui, pvz. M. Vasmer gimė carų Petrapilyje, nors nuo 1921 m. grįžo į Vokietiją ir dėstė visą laiką iki senatvės tik Vokietijos univ., bet nusipelnė graždankiškos garbės išniekinti jo pavardę, t. y. iš graždankos atraišus lotyniškai tas garsus slavistas ir didžios pakarbos vertas baltistas prof. dr.

Max Vasmer pavirsta Fasmerl. Taip ir pagimdo Maskvos graždankininkai iš vieno du žmones, ką esu matęs nevienoje bibliotekų kartotekoje. Atrodo, kad Maskvoje tiek partijoje, tiek vyriausybėje bei kitose jų daraknyse nei Murovjovai, nei Merzavcevai ar Kruglodurovai su kiais Peitovais niekadoms nemiršta ir klestės, kol jiems reikės patiemis bambuko lazdele pradėti kinų ženklynas pramokti ištaipyti!

Pats leidinio redaktorius V. N. Toporov pateikia labai įdomų straipsnį baltiškuosius vandenis (Nukelta į 5 pusl.)

HOLD IT!

We have a savings plan for your financial future ... and you'll like saving with us. Ask your friends and neighbors about St. Anthony Savings!

Annual Yield	Quarterly Yield	Monthly Yield	CLASSES OF SAVINGS:	Minimum Deposit	Per Centage
7.437	7.418	7.372	4 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$10,000.00	7 1/4%
7.354	7.140	7.118	4 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 5,000.00	7%
7.083	6.902	6.843	2 1/2 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 5,000.00	6 3/4%
6.812	6.644	6.608	2 years CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 5,000.00	6 1/4%
6.541	6.387	6.353	1 year CERTIFICATE of DEPOSITS	\$ 1,000.00	6 1/4%
5.390			PAID-UP SAVINGS PASSBOOK	\$ 100.00	5 1/4%
5.124			OPTIONAL SAVINGS PASSBOOK	\$ 10.00	5%

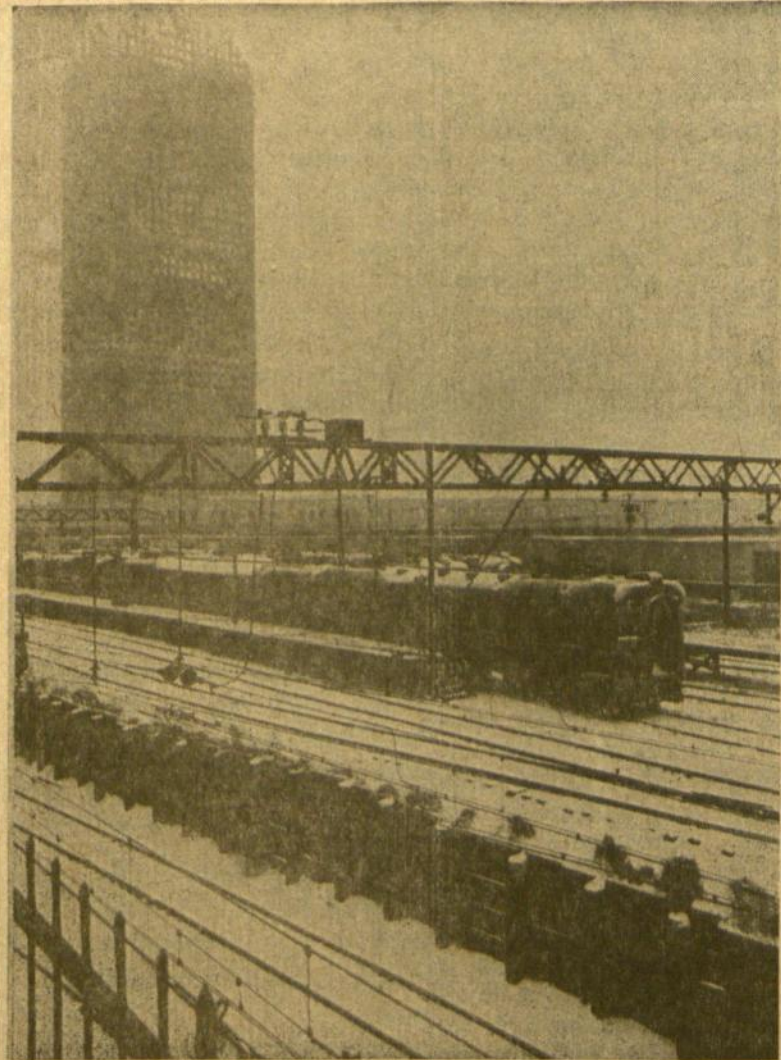
PAS MUS NE VISI DARBININKAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVJENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBETI LIETUVISKAI.

Saint Anthony Savings MEMBER F.S.L.I.C. WASHINGTON, D.C.

1447 South 49th Court Cicero 60650
Telephone 656-6330 and 242-4395
JOSEPH F. GRIBASKAS, Vedėjas
Open Mon. 9-8, Tues.-Thurs. Fri. 9-5. Sat. 9-1; Closed Wed. & Sun.

(Atkelta iš 4 pusl.)

vardžius Maskvos apylinkėse (217-280 p.), kuriuo turėtų susidomėti visi, bandantys ką nors rašyti apie rytinį baltų plotą, t.y. apie rytų galindus. Rytinius galindus mums plačiau atkasė prof. K. Būga. Dabar tuos klausimus kaip tik plačiai ir išsamiai pateikia Vl. N. Toporov, žinomas jau ne vienu vandenvardynų, ypač baltiškujų darbu. Galima tik autorui prikišti, kad ir šiam nesunaudojo pilnai 1962 m. mirusio slavisto ir baltisto prof. dr. Max Vasmerio gausių ir vertingų tyrinėjimų ir jo paruošto Rusijos geografinių vardų žodyno, kuris iki šiol tebėra tik įpusėtas. Tas pat autorius (Toporov) dar rašo ir apie baltų mitologiją (289-314 p.). Šiame straipsnyje jis tyrinėja prūsų dievų vardus ir sudaro jų Olimpą. Tais klausimais plačiai tremtyje rašė prof. dr. Pr. Skardžius (Dinvoje, Aiduose), bet tie darbai Vl. N. Toporov liko nepastebėti ir prūsų dievų vardų daryba Vl. N. Toporov liko ir toliau gana neaiški, daug kur visa prašliaužta, nors išdėdžiai rašyta, bet mažai tepasakyta. Tarp šių redaktoriaus straipsnių įtemptas trumpas S. S. Karaliūno straipsnelis apie baltų ir slavų žodžio *pasti ryšius (281-288 p.). Tik ir čia vėl neaišku, kodėl S. Karaliūnas dvivardis, kai visur kitur tepasirašo vienu vardu. Ar ta antroji S yra tėvavardis prieduras, būtent būtinas rusiškas pagražinimas, taip ir neaišku. Atrodo, šis rusiškas tėvavardis visiems lietuviams prisigėmęs, nors jo vokiečių baltistui R. Eckert ir pagailėjo, nes jis nepriklauso dar sovietinei imperijai!

Ir žiemojanti Chicago

Nuotr. Aldonos Zalskaitės

Blogis atsitrenkia į dorovės skydą

PR. VISVYDAS

Danutė Brazytė - Bindokienė **PARKAS ANAPUS GATVĖS.** Premijauta apysaka jaunimui. Išleido JAV LB Svetimo taryba 1973 m. Viršelius D. Korsakaitės - Sutkuvienės. Leidinys 157 psl., kaina \$3.00, gaunamas "Drauge".

Nelengva auklėti vaikus didmiesčio aplinkoje: blogis skverbiasi iš visų pusių, pavojai lipa ant kulnų, nėra pakankamai ramybės. Antra vertus, tokioje aplinkoje gyvenimas būna įdomesnis. Daugiau veiksmo. Daugiau galimybių pasiaukojimui. Vaikai neišlempa. Ilgainiui išmoka atsikirsti blogiui.

Tokios mintys kyla, perskaičius D. Brazytės-Bindokienės apysaką jaunimui "Parkas anapus gatvės". Gyva, sklandžiai kalba D. Bindokienė aprašo lietuvių šeimos gan nuotykingą gyvenimą Amerikos didmiestyje, tikniausiai Chicagoj. Tėvus su vaikais (paaugliais Dalia, Algij ir mažuoju Vyty) glaudžiai riša doroviniai principai, o ypač gausus entuziazmas gyvenimui. Tėvai stebi savo vaikų judesius, bet per daug nevaržo; kur reikia, perspėja, pabara, paguodžia. O vaikai, nors mylėdami, nors klausydamiesi tėvų, drąsiai eina į pasaulį, ir, žinoma, neišvengia pavojų.

Autorė vykusiai parodo didmiesčio kontrastus. Yra čia ir gamtos grožio: didelis parkas, teniso, golfo aikštės, tvenkinys, sala... Tikra idilija, jei ne ta motociklininkų gauja, kuri beveik policininkų panosėje terorizuoja žmones ir, kas blogiausia, varo prekybą narkotikais. Pastaroji problema, ypač marijuanos vartojimas, vaizdžiai išryškinta apysakoje. Gal tik per didelis blogio akcentas uždėdamas motociklų, ekstravangantiškai ap-

kai atskiri kiti straipsniuose patempimai slavų pusėn jau reikia atskirai vertinti, nes ten gali būti atsiradę dėl medžiagos stokos ir dėl sunkaus marizminio palikimo. Tokiose sąlygose geresnių darbų vargu ar galima laukti. Tačiau baltistui ir lietuvių kalbos bei Lietuvos sienų klausimais rašantiems šis leidinys pažinti būtinas.

K. Lapeikis

rangai, barzdai, gauruotai galvai. Gerai, kad rašytoja, užmiršusi patriotizmą, iš narkotikų platintojų tarpo neišskiria ir lietuvių: į kriminalą linkusio lietuvių Viktoro paveikslas protarpiais smėkšteli fabuloje.

Chuliganams nugalėti reikia ne tik heroizmo, paremto fizine jėga ar miklumu (tuo pasižymi aukštokas Algis), bet ir sumanumo. Sumanaus herojo aureole pasipuošia Vytukas. Į policijos ragą jis suvaro visą narkomanų — motociklininkų gaują. Vyto genialumu stebisi net gaujos vadas Didysis Jurgis. Policijos vedamas, Jurgis liūdnai sako: "Tu laimėjai, vaike".

Tuo pasakymu autorė lyg ir pabrėžia didžiąją gyvenimo tiesą: finale geris laimi. Blogis atsitrenkia į kietą dorovės skydą. Tik dėl to apysakos vaikams lieka laiko žaidimams ir sportui, mokslui ir vasaros darbui. O taip pat ir skaidriam samojui — "motina priašarojo visą popierinę nosinaite".

Juo daugiau lietuvių jaunimėlio perskaitys šią knygą, juo didesnė nauda visuomenei. Knygos pobūdis, suprantama, yra didaktinis, tačiau dorovinį toną D. Bindokienė gabiai pridengia nuotykių tinklu. Pro jį žvelgdami, jaunieji skaitytojai lengvai išsiiruos šiuos nurodymus: būk sąžiningas, aukokis, nerūkyk kanapių, nesimaudyk uždraustose vietose, nevagiliauk, nesivalikiok naktimis ir, savaime suprantama, klausyk tėvų. Geresnių patarimų ir būti negali. Net ir suaugusiems.

Apysakoje pasigendame bent minimaliai pavartotų dvasinių plonybių, kurios ir vaikiškoje knygoje jautriau paliečia skaitytojo širdį. Autorė visą dėmesį nukreipia į veiksmingą paviršių, į konvencinę heroiką. Siužetas linksta į dirbtinumą (kad ir ta įvairių įvykių gausa). Vietomis lyg ir stinga motyvų įvykiui ar epizodui pateisinti. Pavyzdžiui, tas dunklo suradimas parke, arba narkomanų gaujos visiškas žioplumas sukelia tik abejingą gūžčiojimą, argi jau ten taip ir buvo?

Tiesa, autorė gali nurodyti, jog rašo mokyklinio amžiaus jaunimui, todėl ir vengė psichologijų. Jos tikslas buvo parašyti

J. Švaisto „Karnavalo aikštėje“

K. ABR.

Juozas Švaistas, KARNAVALO AIKŠTĖJE. Novelės. Nidos Knygų klubo leidinys, Nr. 90, 1972 m. Knyga 284 psl., kaina minkštais viršelais \$5.00, kietais — \$5.75, gaunama ir "Drauge".

Juozas Švaistas, kaip girdime, šiuo metu rašo romaną, o Nidos Knygų klubas Londone išleido jo novelių rinkinį "Karnavalo aikštėje" (nors tik šiemet tas rinkinys tepasirodė, knygoje atžymėti išleidimo metai 1972).

Tur būt, dėl "Karnavalo aikštėje" iš pradžių būtų galima pasakyti: štai dar viena J. Švaisto knyga ir tokio žanro, kurį jis bene daugiausiai mėgsta ar kuriam yra atidavęs pusėtinai nemažą duklę. Apysakomis ir apysakymais-novelėmis jis ir į literatūrą atėjo. Pradėjęs šį rašytojo kelią 1912 m., su pirmuoju rinkiniu prisistatęs skaitytojui 1927 m., Lietuvoje išleisdinęs tris savo kūrinių knygas, tik svetur jis pradėjo rašyti ir romanus ir, tur būt, dėl to, kad buvęs žurnalo redaktorius ir rūpestių pilnas pareigūnas pasidarė darbininku, o vėliau pensininku...

Taip, svetur gyvenančio J. Švaisto kūryba paplatėjo ir įvairėjo. Jis ir toliau rašė apsakymus-noveles, bet išsitiesė ir keliuose romanuose, kurių gal patys iškilieji bus tie du biografiniai ("Jo sužadėtinė" apie V. Kudirką ir "Žiobriai plaukia" apie knygnešį kun. M. Sidaravičių). Jis ir į tautosaką palinko (jo tautosakinė apysaka "Petras Širvokas" ir pasakų rinkiniai "Aukso kirvis" ir "Trys žodžiai"). Rašė ir jaunimui ("Šaunus penketukas"), rašė atsiminimų (knyga "Dangus debesyse"), o šiame naujausiam rinkinyje yra atpausdintas ir vienas dramatis vaizdelis, Taigi J. Švaistas yra šakotas rašytojas žanrais ir tematika ir ligi šiol jau 16 knygų autorius (iš jų tik trys išėjo Lietuvoje, o visa kita — jau emigranto kūryba).

Įvairumo nestinga ir "Karnavalo aikštėje" rinkiniui. Gyvenimui Lietuvoje pavaizduoti skirti tik du apsakymai iš rinkinio 11 kūrinių. Vaidiname "Vakaras taigoje" veiksmas nukelia-

vaikams suprantamą, veiksmingą apysaką. Taip — ji parašė nebloga apysaka. Ji nefilosofuodama parodė ir kelis gerus žmogaus bruožus. Vis dėlto ji pamiršo, kad ir jaunimui skirtoje prozoje kartkartėmis verta perbraukti per arfos stygas ir išgauti jautresnių akordų, kurių dariaime skambėjime gal paaiškėtų, kad tie nedorėliai motociklininkai yra žmonės, dažnai reikalingi dvasinės pagalbos.

D. Bindokienės stiliuje randame daug dinamiškų veiksmazodžių. Jais išgaunamas jaunatviškas judrumas, entuziazmas. Sakiniuose kai kada prasimuša noras pasakyti labai "išraiškiai", bet tuomet visokie pažymimieji žodžiai tik doko kalbos vaizkumą. Pavyzdžiui, ar "nedrąsiai žalsvi pumpurai" negali būti tik "žalsvi pumpurai"? Arba vietoj "galvos skausmu skundžiasi" negalima būtų pasakyti "galva skauda".

Mūsų sąlygomis rašyti išvijos jaunimui, iš visų pusių atakuojamam svetimos kalbos ir kultūros, irgi yra savotiškas heroizmas. Džiugu, kad D. Brazytė-Bindokienė rašo ne tiek iš pareigos, kiek, rašytojiško įkvėpimo vedama, iš meilės jaunam žmogui. Ši savybė jaučiama jos raštuose. Ji myli vaikus.

Tai jau ketvirta knyga, parašyta išvijoje. Galima tik įsivaizduoti, kiek graži, pakilių knygų jaunimui ji būtų sukūrusi, jei būtų gyvenusi ne egzode, bet Nepriklausomoje Lietuvoje.

mas net į Sibiro tremtinių stovyklą. Visi kiti 9 apsakymai — lietuvių gyvenimas svetur, pradedant pokario metais ir siekiant šias dienas. Visuose apsakymuose veikėjauja beveik išimtinai lietuviai, o jeigu vienur kitur susiduriame su kitataučiu, tai ir tas paprastai turi kokių nors ryšių su mūsų tautiečiais ir net esminių ("Šviesiaplaukė Carmen", "Naktis prie ligonio", "Vakaras taigoje").

Yra nemaža skaitytojų, kurie laikosi įsitikinimo, kad jeigu knygoje nėra meilės istorijų, tai pati knyga beveik išmestina, nes neįdomi. Tokius skaitytojus la-

ba! pavyzdingai patenkins ši J. Švaisto knyga, nes didžioji jos pusė yra skirta meilės istorijoms,

laimingoms ir nelaimingoms. Pirmieji penki apsakymai kaip tik ir yra meilės istorijos. Ap sakyme "Moteris karnavalo aikštėje" architekto Aleksandro Pakalniškio žmona Gražina iš į skyrybas vedusio įtempimo išėma, galima sakyti, triumfuodapusė yra skirta meilės istorijoms, (Nukelta į 6 pusl.)

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir taisymas

2646 W. 69th St.,

Tel. REpublic 7-1941

NAUJA

Clevelando Vyrų Okteto

PLOKŠTELĖ

Su sol. IRENA GRIGALIONAITE

STEREO

KAINA \$5

18 okteto repertuaro populiariausių liaudies, kariškų ir lengvo žanro lietuviškų dainų rinkinys:

Kur tas kelelis?; Pypkės dūmai; Tėviškėlė; Pajūrio daina — Pajūrials, pamarials; Kariūnų daina; Gaudžia trimitai; Užstals daina; O dalele ir dar 10 kitų.

Iškirpkite šį užsakymo lapelį, užpildykite ir su \$5 čekiu ar money order už kiekvieną plokštelę pasiųskite:

R. B. BUTKUS
60 East 212 St.
Euclid, Ohio 44123

Cekyje ar perlaidoje prašome rašyti — R. Butkus

Prašau man atsiųsti _____ plokšteles. Pridedu čekį arba money order \$ _____ sumoje.
Pavardė _____
Gatvė _____
Miestas _____ Valstybė _____
Zip Code _____

Philomena Says

CHICAGO SAVINGS IS NOW PAYING

5.39%

Annual Yield on 5 1/2% Passbook Accounts Daily Interest

5.92%

Annual Yield on 5 1/2% 90-Day Notice Accounts \$100 Minimum

6.003%

Annual Yield on 5 1/2% 90-Day Savings Certificates \$1,000 Minimum

6.81%

Annual Yield on 6 1/2% One Year Savings Certificate \$1,000 Minimum

7.08%

Annual Yield on 6 1/2% 30-Month Savings Certificate \$5,000 Minimum

7.35%

Annual Yield on 7.00% Four Year Savings Certificates \$1,000 Minimum

7 1/4%

on Four Year Savings Certificates \$10,000 Minimum

6.727%

Annual Yield

For 49 years, savers at near-\$100 million Chicago Savings have become accustomed to the highest rates permitted by law. It is possible to offer the above yield where earnings remain undisturbed and are compounded for a year or more.

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue • 476-7575

• Passbook Savings Earn From Day of Deposit to Day of Withdrawal

Nauji leidiniai

• **BOOKS ABROAD**, Volume 17, Number 4, Autumn 1973. An International Literary Quarterly. Sponsored by The University of Oklahoma. Ši anglų kalba leidžiama žurnalą redaguoja prof. Ivar Ivask. Leidinys, didelio formato, išleidžiamas keturis kartus metuose, kiekvienas tomas per 200 psl., kurie iliustruojami rašytojų nuotraukomis. Žurnalas yra aiškesnės platų dėmesį ne vien Amerikos kultūriniam pasaulyje, bet ir Europoje ir kitur. Žurnalo netinė prenumerata yra \$ 8.00, adresas: Books Abroad, 1005 Asp Ave., Norman, Okla. 73069.

Paprastai kiekvieno Books Abroad tomo pirmoji pusė yra skiriama kuriai nors specialiai literatūros temai, įvairių autorių pristatymui studijiniuose straipsniuose. Antroji tomo pusė skiriama literatūrinio leidinio recenzijoms, kur akademinei plotmėje aptariamos poezijos, prozos, dramų ir aplamai literatūros, mokslo knygos visų tautų ir kalbų, kurios jau turi aukšto lygio savo grožinę literatūrą. Toliau būdu kiekviename numeryje aptariama po kelias lietuvių literatūros knygas, išleistas šioje ar Lietuvoje. Be kita ko, žurnalo redakciniam kolektyvui yra ir lietuvių prof. Rimvydas Šilbajoris.

Šis naujas Books Abroad numeris mums įsidėmėtinas tuo, kad pagrindinė jo tema (ta pirmoji leidinio pusė) yra skirta baltų literatūroms. Tai pirmas toks didelis dėmesys lietuvių, latvių ir estų šios dienos grožinei literatūrai, kuriamai išievojio ir okupuotos tėvynės. Šio Books Abroad tomo baltiškosios temos įvadu eina paties redaktoriaus prof. Ivar Ivask straipsnis, plačiai žvelgiantis į dabarties visų trijų Baltijos tautų literatūrinę dabartį tiek išievojio, tiek namie.

Atskirai lietuvių literatūrai skiriamas keturi gero akademinio lygio straipsniai: Algirdas Landsbergis "Folklore and drama: An Encounter in Lithuania", Ilona Gražytė - Maziliauskienė "Variations on the Theme of Dehumanization in the Short Stories of Juozas Aputis", Rimvydas Šilbajoris "Sigitas Geda, Magician and Minstrel" ir Viktorija Skrupskelytė "Alfonas Nyka - Niliūnas: A Poet of Dualities". Patelkiama taipgi paranki bibliografija "Articles on Baltic Literature in Books Abroad 1933 - 1973".

Rašant apie dabarties baltų literatūrą, šio numerio Books Abroad puslapiai taipgi yra iliustruojami juose plačiau minėtų rašytojų nuotraukomis. Iš lietuvių rašytojų nuotraukose matome šiuos: Alfonsą Nyką - Niliūną, Si-

gita Gedą, Kazį Bradūną ir Antaną Skėmą.

Iprastiniuose naujų knygų recenzijose puslapiuose Rimvydas Šilbajoris aptaria Aloyzo Barono romaną "Abraomas ir sūnus" ir Lietuvoje išėjusį Romualdo Lankausko romaną "Ta šalta žiema", o Birutė Ciplijauskaitė nepagaili kritiško žodžio Miunchene (Vakarų Vokietijoje) išleisti lietuvių poezijos antologijai (Litauische Lyrik), parengtai Baldauferienės. Jos adresu, be kita ko, recenzentė prasitaria: "She omits such essential figures as Aistis, Nagys, Nyka - Niliūnas, whose influence was felt even by young generations in Lithuania".

Aplamai šis baltiškas Books Abroad numeris yra didelis mūsų šiandieninės literatūros laimėjimas tarptautine prasme. Žurnalo redaktorių prof. Ivar Ivask todėl yra vertas kiekvieno lietuvių kultūrininko nuosirdžios padėkos.

• **LAIVAS**, 1973 m. gruodžio mėn. Nr. 12. Religinio ir tautinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija. Redaktorių kun. J. Prunskis. Adr.: 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Metams 4 dol.

Siame numery dr. A. Šešplaukis informuoja apie Kalėdų pradžios ir eglutės atsiradimą. Su provinciole kun. J. Dambrauskas, MIC, duodamas pasikalbėjimas jo 60 m. sukakties proga. Kun. J. Prunskis rašo apie laukiamąsias Kalėdas. Vyt. Bagdanavičius išryškina naujųjų Mišių skaitymų rasmingumą. Spausdinamas kun. St. Ylos paruoštas arkiv. J. Matulaičio socialinio ir dvasinio dramizmo aptarimas. Aprašomas darbas lietuvių misionieriaus kun. Montvilo tarp Indijos raupuotųjų. J. Žvilbutis rašo, kaip vienišas karys padarė laimingas Kalėdas sau ir kitiems. Duodama Lietuvos gyvenimo, pasaulio katalikų, naujų knygų apžvalga. Žurnalas gausiai iliustruotas.

• **Nijolė Jankutė, NUO DEVYNIŲ IKI PIRMOS**. Išleido Akademinės skautijos leidykla 1973 m. Chicagoje. Viršelį piešė Nijolė Vedegytė - Palubinskienė. Tiražas 1000 egz. Knygos išleidimą finansškai parėmė Vydūno Jaunimo fondas. JAV Lietuvių bendruomenės švietimo taryba pripažino šią knygą tinkama naudoti liuanistinių mokyklų mokiniams. Knyga 144 psl., kaina \$3.00, gaunama "Drauge".

Švietimo tarybos skelbtame jaunimo skaitinių konkurse ši apysaka yra laimėjusi jūry komisijos išskirtinį dėmesį, rekomenduojant ją išleisti. Apysaka vaizduoja lietuvių mergaitės mokyklinę ir šeimos aplinką šiame krašte, pačiai pasakotojai lyg ir grįžtant į netolimos praeities pasaulį. Apysaka sukomponuota nenuobodžiai ir išmoningai, kartais pereinant į diemoraštinę formą.

Autorė gerai pažįsta šio krašto jaunimo, o ypač lietuviškojo jau-

Prof. Ivar Ivask, "Books Abroad" žurnalo redaktorius.

nimo problemas, todėl ir apysakoje liečiamos situacijos yra labai psichologiškai pagrįstos, sentimentaliai nesuidealintos, bet ir neperadusios savo šviesių gyvenimo spalvų.

Kai Algirdas Titus Antanaitis vienoje savo įžvalgoje paskaitoje (išspausdinta "Septintojoje pradžioje") išsako teigiamą, tvirtu lietuvių moters atvaizdu sveltur kuriamoje literatūroje (deja, tik romane), J. Švaisto šios knygos, aišku, jis dar neturėjo.

O joje iš tiesų jis būtų, tegu ir neplačiai atskleistas, užtikęs bent kelias tokias, kurios arba jau yra savarankiškos, stiprios, arba gyvenimas jas išmoko tokiomis būti.

Tiesia, šen ten kai kuriuose ty kūrinių surastume prasikišančių formalinių ydų. Pvz., "Šviesia-plaukė Carmen" esama nemaža literatūrinio štampos, dirbtinumo. J. Švaistas kartais mėgsta banaloku štampos pagrįžinti savo kūrinius. Štai kad ir žymiai realistiškiau pasakojamoje istorijoje apie architektą ir jo žmoną ("Moteris kamavalo aikštėje") imamas ir nupiešiamas toks vargu ar rašytoją iškiliąs vaizdas: "Silkinio kimono palaidos ranko-

J. Švaisto novelės

(Atkelta iš 5 pusl.)

ma, kai tik pasuka į savarankiškumo kelią. Ji atrodė lyg užguita, nesiryžianti būti sau žmogui, ir vyras išsiūžėjo kita. Kelias į skrybą sukūrė ją, sujūdiną jos ligi tol gyventąją rutiną, ir štai ji pagaliau pasirodo ne verkšlenanti moteriškaitė, bet individas, prieš kurį gal siektiek ir sceniškai atsilaukia ant kelių grįžęs atsprąsti ir savo blaškymusi nebeatenkintas vyras. Sakytume, kad nemaža panašaus moralinio išdidumo parodo ir Ona Laumakytė ją iki ausų įsimylėjusiam italui Bagliolinui ("Šviesia-plaukė Carmen"). "Raganoje iš Zeberkštynės" šviesi kaimietė Emilija suvilioja inteligentą ir išteka už jo. "Saulėtose sutemose" karininkas meli-lės istorijoje išeina laimėtoju, o gal tikriau būtų pasakyti, kad mergina pasirenka ne studentą, bet karininką.

Kai Algirdas Titus Antanaitis vienoje savo įžvalgoje paskaitoje (išspausdinta "Septintojoje pradžioje") išsako teigiamą, tvirtu lietuvių moters atvaizdu sveltur kuriamoje literatūroje (deja, tik romane), J. Švaisto šios knygos, aišku, jis dar neturėjo.

O joje iš tiesų jis būtų, tegu ir neplačiai atskleistas, užtikęs bent kelias tokias, kurios arba jau yra savarankiškos, stiprios, arba gyvenimas jas išmoko tokiomis būti.

Tiesia, šen ten kai kuriuose ty kūrinių surastume prasikišančių formalinių ydų. Pvz., "Šviesia-plaukė Carmen" esama nemaža literatūrinio štampos, dirbtinumo. J. Švaistas kartais mėgsta banaloku štampos pagrįžinti savo kūrinius. Štai kad ir žymiai realistiškiau pasakojamoje istorijoje apie architektą ir jo žmoną ("Moteris kamavalo aikštėje") imamas ir nupiešiamas toks vargu ar rašytoją iškiliąs vaizdas: "Silkinio kimono palaidos ranko-

vės švelniai nuslysta. Ant lango rėmų rausvos putnės aukštai iškeltas rankos. Lange gelsvų pagurusių plaukų garbanos. Žemiau, kur nugaros įlinkimas, žalsvas gyvai išrangytas drakonas. Visu kimono paviršiumi tikras japoniškų gėlių darželis skaisčiai raudoname fone". Tokie vaizdeliai juk labai primena ištraukas iš pigių romaniukų.

Kita pusė knygos sudaro įvairios tematikos kūrinių. Norint jiems griežčiau taikyti žanrinius reikalavimus, tektų sakyti, kad ne viskas čia jau būtų įskaitytina į novelės-apsakymo rūšį. Štai pasakojimas apie tuos jaunus vyrus ("O mes vis tolstam"), kurie po karo tuo netikrumo ir neaiškios ateities laikotarpiu išeina į svetimiųjų legioną, galėtų, rodos, patogiau išsitiesti apybraižos žanre. Nelabai noveliškas dalykas ir "Buvo šventės", kuriame pajudinama tėvų ir vaikų santykių problema Amerikos lietuvių pasaulyje. Kitus du kūrinius reikėtų laikyti apsakymais. Viename jų ("Netikėtas poilsis") pavaizduoti pas Gasiūnus atostogaujantieji. Skaitytojas gal ir pasakys sau: o kaip ta bobelė atrodytų, jei rašytojas būtų jį pavaizdavęs ne nuo jos kenčiančių Karosų akimis, jei ji pati būtų knygos, aišku, jis dar neturėjo.

O joje iš tiesų jis būtų, tegu ir neplačiai atskleistas, užtikęs bent kelias tokias, kurios arba jau yra savarankiškos, stiprios, arba gyvenimas jas išmoko tokiomis būti.

"Chaos simfonija, arba automekrologas" artėja į feljetoną, kuriame rašytojas paberia kritiškų minčių gyviesiems. Vaidinimas "Vakaras taigoje" yra toksai vaizdelis, kuriame nieko naujo nepajudinama Sibiro kankinių gyvenime: kenčia žmonės, pasakojasi savo praeitį, padeda vieni kitiems. Tai vaizdelis populiariajai mėgėjų scenai.

Jeigu man reikėtų pasverti, kas šiame rinkinyje ko verta, pasirinkčiau tas pirmąsias istorijas apie meilę ir ne dėl to, kad bū-

čiau šalininkas būtinumo beletistikos kūriniuose vaizduoti meilę. Tie kūriniai man daugiausia patinka, kad J. Švaistas juose neskuba tuojau pat vesti į tą baigiamąjį tašką. Pamažu pasakodamas, jis turi progų daugiau užgriebti vaizduojamusius žmones supantį gyvenimą ir ryškiau, spalvingiau nupiešti žmones, atskleisti juos ne pats pasakojimu charakterizuodamas, bet leisdamas jiems pasireikšti veiksmu, išsakyti save dialogais. Žodžiu, man patinka, kad rašytojas nepasitenkina vien kaulais, bet nepagaili apšiai ir mėsos, ir kraujo pridėti.

Tur būt, kalbant apie naujas knygas, būtina jau pradėti minėti ir tokias dorybes, kurios rašytojams turėtų būti natūralios. Štai, kad J. Švaisto novelių kalba taisyklinga, švari, sklandi, tai turėtų būti natūralu. Rašytojas juk žodžio meistras, tai kaip jis kitaip net pasirodyti galėtų? Bet šiais laikais ir kitaip būna, todėl ir tenka pabrėžti, kad štai J. Švaistas šiuo atžvilgiu nenusižengė rašytojiškam meistriškumui.

WAGNER & SONS

Typewriters, Adding Machines & Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50m. patikimas patarnavimas
5610 South Pulaski Road
Phone — 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslai
rėmai, pritaikinti paveikslams
ir skelbimams, rėmai — metalu
aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkome Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILL. 60632
Phone 254-4470

5 1/4 %
All accounts compounded daily —
Passbook Savings paid quarterly.

AND LOAN ASS'N.
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILL. 60632
Phone 254-4470

7 1/2 %
4 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Kalėdinės Dovanos

Tik per Angliją, greičiau, pigiau, geriau.

Siūlome labai aukštos kokybės dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

KALEDINIS 1973.

3 1/4 jardo puiki vilnonė angliška eilutei medžiaga, 3 jardi stora crimplene medžiaga moteriškam kostiumėliui, arba moteriškam paltui, vyriški nailoniniai marškiniai, arba bliuskutė, vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, 1 vilnonė gėlėta skarelė, 2 gėlėtos nailoninės skarelės, 2 p. vyriškų arba moteriškų vilninių, arba nailoninių kojinių, 2 jardi crimplene medžiaga suklelei, arba 1 sv. vilninių megztinų siūlų, 1 sv. šokoladinių saldainių dėžė, 20 angliškų cigarečių. Kaina su įskaičiuotu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis. \$140.00.

Maisto siuntinius sudarome sulyg pareikalavimų.

Tam, kas pageidauja pats sudaryti siuntinį, siūlome šiuos dalykus:

3 1/4 jardo labai gera angliška kostiuminė medžiaga	\$45.00
Stora su ornamentais crimplene medžiaga 1 jardas	\$ 6.00
Crimplene medžiaga, suklelėms, 1 jardas	\$ 5.50
Nailoninis kailis moteriškam paltui	\$33.00
Dirbtinis mink, moteriškam paltui	\$54.00
Vilnonė žieminiam paltui medžiaga	\$36.00
Vilnonė gėlėta skarelė	\$ 8.00
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių	\$ 9.00
Perukai, įvairių spalvų	\$30.00
Nailoniniai marškiniai	\$ 9.00
Vilnoniai arba Acryleno nertiniai	\$19.00

Prilimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigų dėl tokių prekių, kurias negalima iš čia pasiųsti.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E.2. England

Telef. 01739 8734

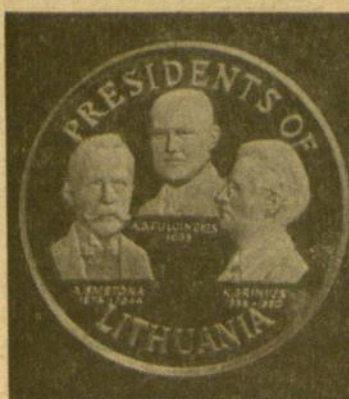
N. Jankutės knygos viršelis, pieštas N. Vedegytės-Palubinskienės.

SNIP 'N CURL by JO
2756 WEST 63rd STREET
Specializing in Tinting, Hair Cutting & High Styling
Come in or phone for appointment:
RE 7-9125 or RE 7-9126. Ask for JO.

McKEY & POAGUE
Real Estate INSURANCE Management
Visų rūšių draudimai žemiausiomis kainomis. Mes atstovaujame geriausias kompanijas. Pasitarkite. Informacijai kreiptis į
EDWARD PAUKŠTIS
3145 W. 63rd St. — HEmlock 4-4300

Prasmingiausia ir niekad nesenstanti dovana

Vestuvių, vardadienio, gimtadienio ir kitomis progomis vertingiausia, patvariausia ir prasmingiausia dovana yra LF išleisti Lietuvos 3-jų Prezidentų ir Karaliaus Mindaugo sidabriniai medaliai. Taip pat tie medaliai — reikšminga dovana lietuviams bei kitataučiams, norint juos pagerbti — atžymėti už jų naudingus darbus mūsų tautai.

Medalių užsakymus siųsti kartu su čekiais: LITHUANIAN FOUNDATION, 2422 West Marquette Rd., Chicago, IL. 60629. Čekius rašyti Lietuvių Fondo vardu.

LIETUVOS 3-jų PREZIDENTŲ MEDALIS

Kaina \$10.00

su reprezentazine dėžute

\$12.50

Pašto išlaidoms pridėdama 70 ct.

KARALIAUS MINDAUGO MEDALIS

Kaina \$12.50

su reprezentazine dėžute

\$15.00

Pašto išlaidoms pridėdama 70 ct.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7 % Mokamas už 4 m. sertifikatus. Minimum \$5,000	6 1/2 % Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000	5 1/4 % Mokamas už investavimo sąskaitas
--	--	--

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad: uždaryta.
PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.

Kultūrinė kronika

Penki grafikai Čiurlionio galerijoje

D. Alekniešs, H. Blyskio, K. Lapsio, L. Mitkautės ir Z. Sodeikienės grafikų paroda vakar atidaryta Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Savaitės dienomis paroda atidaryta nuo 6 iki 9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak. Uždaroma kiti sekmadienį — gruodžio 16 d.

Gamta ir žmonės Amerikos Vakaruose

Tokią temą matys ir girdės visi, kas tik ateis į jaunimo centro kavinės kultūrinio penktadienio vakarą kitą savaitę, gruodžio 14 d., 8 val. 30 min. vak. Žymus mūsų fotografas Jonas Dovydasas, išskirtinių šio krašto žurnalų bendradarbis ir Chicago galerijos turėjęs didžiosios spaudos dėmesį atkreipusias savo nuotraukų parodas, kavinės lankytojas ekrane parodys rinktinę savo nuotraukų skaidrės iš kelionių po Amerikos Vakarų. Žmonių ir gamtos nuotraukos palydės dar ir savais komentarais. Visi kviečiami.

Filmo "Dvylikos" antroji dalis

Lietuviškosios išeivijos didelis kultūrinis - dokumentinis turas yra kun. Algimanto Kežio, S. J. ir tautininkų sukamas filmas, kol kas pavadintas "Dvylika". Ten kas žinoma spalvotam ekrane dvylikos ryškiųjų mūsų kultūrininkų ir visuomenininkų žmoniškųjų portretai jų žinomų darbų ir jų gyvenamos asmeninės kasdienybės fone. Šešis jų jau įvairiais atvejais visuomenė galėjo pamatyti anksčiau. Dabar dar pridėdami: prelatas Pranciškus Juras ir J. Augustaitis - Vaičiūnienė. Ju žremjėra bus atnešanti sekmadienį (gruodžio mėn. 9 d.) 4 val. popiet į jaunimo centrą, Chicagoje. Po jų dar bus pakartotos dvi filmos: viena apie kalbininką prof. Antaną Salį, kita apie naująją jaunimo centro statybą. Visi kviečiami.

LKMA mokslo premijos reikalai

Ryšium su praėjusios savaitės kultūriniam priėdė paskelbta žinute apie Akademijos premijoms

KALEDINIS ISPARDAVIMAS

Mūsų išeivijos poetų antologiją, LIETUVIŲ POEZIJĄ III, gruodžio mėn. galite įsigyti su 23% nuolaida. Išpardavimo kaina — tik \$10.00. Galite gauti "Draugą", pas platintojus, arba kreipkitės tiesiai. Ateities leidykla, 17689 Goldwin, Southfield, Mich. 48075.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. PProspect 6-8998

G E L E S
EVERLY HILLS GELINYCIA

estu vėrus, banketams, laidotuvių ir kitokioms progoms
445 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. PR 8-0835 — PR 8-0834

skirti sudarytas komisijas čia patiksliname dr. Algimanto Norvilo adresą. 1973 m. mokslo premijos kandidatų siūlymus siųsti Šiuo adresu: Dr. Algimantas Norvilas, 7121 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Siūlant premijuotiną veikalą arba rankraštį (mašininraštį), reikia jį bent vieną egzempliorių taipgi prisiųsti jūry komisijai dr. Alg. Norvilo adresu.

Jaunieji rašytojai vėl plakami

Jaunieji lietuvių rašytojai vėl buvo kritikuojami spalio mėnesį Vilniuje įvykusiame Rašytojų sąjungos komunistų organizacijos susirinkime. Organizacijos sekretorius A. Baltakis prikišo jiems "kūrybos visuomeniškumo, pilietiško (t. y. partinės linijos, — Red.) ignoravimą". Dalį kaltės už jaunųjų "nuodėmes" Baltakis priskyrė užsienių propagandai: "Tokią nuomonę inspiravo ir iš įvairių šaltinių, įvairiais kanalais plūstanti socialinio realizmo kritika, pastangos reviduoti pagrindinius mūsų literatūros principus". ("Literatūra ir Menas", 1973. X. 27).

12.000 dolerių literatūrai

Lietuvių Fondo Tarybos pirmininkas dr. K. Ambrozaitis praneša, kad LF Taryba galutinai patvirtino LF Rudaitytės literatūros premijos komisiją, kuri pradėjo darbą. Komisijos posėdis įvyks gruodžio mėn. pradžioje.

Mirė aktorius Harvey, kilęs iš Lietuvos

Vėžio liga pakirto gyvastį iš

je Washington. Manoma, kad ši specialistų komisija darbą užbaigs iki šių metų galo.

Dr. K. Rudaitytė mirė Arizonoje 1971 metais. Savo testamente, be kitų palikimų labdarai ir lietuvių draugijoms, prisiiminė ir lietuvių rašytojus. Teismo prisiųsti dokumentai sakė, kad Rudaitytė palieka turto apie 12,000 dolerių vertės Lietuvių fondui ir įpareigoja LF Tarybą kad tuos pinigus paskirtų geriausiam laisvojo pasaulio lietuvių rašytojui jos mirties metais. LF tą palikimą jau perėmė ir realizuos tik paskutiniu momentu. Šiuo metu turto vertė siekia apie 12,000 dol. Teisininkams patarus, LF Taryba pageidauja, kad būtų skiriama po vieną premiją iš įvairių literatūros sričių 1971 metų duomenimis. Tam reikalui LF Taryba sudarė specialistų komisiją, susidedančią iš Leonardo Andriekaus, Alfonso Nykos-Niliūno, dr. Viktorijos Skrupskelytės, dr. Rimvydo Šilbajorio ir Antano Vaičiulaičio. Komisijos pirmininko pareigas eina Liet. rašytojų draugijos pirmininkas tėv. L. Andriekus, kurio adresas yra: St. Anthony's Monastery Franciscan Fathers, Kennebunkport, Maine 04046. Šiuo adresu nukreiptina visa literatūros premijos reikalų korespondencija. Komisijai pavesta nutarti premijų skaičių, skirtinas premijas, jų pobūdį ir t. t. Komisijos nutarimai bus tvirtinami LF Tarybos.

Lietuvos kilusio filmo aktorius Laurence Harvey. Jis mirė Londone, teturėdamas 45 m. amžiaus, susilaukęs nemaža garso filmų pasaulyje. Jis jau buvo dalyvavęs 30-je Europoje susuktų filmų, kai jo vaidyba "Room at the Top" filme patraukė amerikiečių dėmesį. Už jo vaidybą šiame filme jis buvo nominuotas filmų akademijos premijai. Filme "Butterfield 8" jis jau buvo Elizabeth Taylor partneris. Aristokratiškos išvaizdos ir manierų, jis imponavo daugeliui filmų žiūrovų.

Kilimu jis buvo iš Jonišio, iš Lietuvos, žydų šeimos. Jo tikrasis vardas buvo Laruska Miša Skilne. Bent taip jo vardą paduoda amerikiečių spauda. Jo tėvas buvo statybininkas ir su šeima 1934 m. išemigravo į Pietų Afriką, į Johannesburgą. Harvey tada turėjo 6 m. Kai sulaukė 14 m., pabėgo iš namų ir įstojo į laivyną. Karo metu dalyvavo Afrikos ir Italijos frontuose. Karui pasibaigus, įstojo į Karališką dramos akademiją Londone. Po trijų mėnesių prisijungė prie vienos dramos trupės Manchestery. Su trupe keliavo po JAV, vaidindamas dramoj Henriką V. 1952 m. jis vaidino karališkoje Šekspyro bendroviėje Stratforde.

Dalyvavęs elė filmų pastatymų paskutiniu metu jis vėl grįžo į dramą. Edinburgo festivalyje vaidino "A Winter's Tale" pastatyme, o Londone — "Camelet" spektakliuose. (J. Pr.)

UNIVERSITETAS ARABAMS

Vatikano radijas paskelbė, kad netrukus Betliejuje, į pietus nuo Jeruzalės, bus atidarytas katalikų universitetas arabams.

Filmų įvairumai

Dvejetas populiariausių aktorių stambiame filme STASE SEMENTIENE

"THE WAY WE WERE" yra naujas stambus filmas, kuriame pirmą kartą pasirodo drauge du šulai — patys populiariausi aktoriai Barbara Streisand ir Robert Redford. Tai romantiška melodrama apie meilės vystymąsi, o vėliau ir vedybas vienos jaunos radikalės (Streisand) ir jauno rašytojo (Redford), pasižyminio dideliu žavingumu, bet be stipresnių įsitikinimų.

Tai, tur būt, yra pirmasis Hollywoodo studijos pagamintas filmas (surežisavo Sydney Pollack), kuris taip simpatiškai atvaizduoja kairiųjų aktyvumą 1930-1940 metais, kulminuojant buvusią uždrausta tragedija — Hollywoodo raudonųjų baimę ir juoduojų sąrašą.

Šis filmas, tai lyg piktas, lojantis šuo su baltais, kaip iltys, dantimis, bet nekandantis.

Savaime aišku, Streisand yra tokia dinamiška, kad ji visa svaidsi ugnimi bei įsitikinimais savo rolėje, ir netgi šiek tiek pokštų paberia (o juk humoru niekad nepaaišmėjo Jaunųjų komunistų sąjunga).

Barbara Streisand su dideliu talentu atskleidžia mums šviesias, juokingas jaunas mergaites, puolančias į meilės pinkles, kaip mušes ir išrūgas.

Šitame filme, kuris pirmiausiai yra tikrai meilės istorija sakyti, nėra stipraus nugarkaulio, kad pakeltų tokią naštą: radikalų politika ir šaldžiai karčiai pabaiga.

Streisand vaidina Katie Morosky, kuri, besibaigiant 1930 metams, bu-

vo studentų Jaunųjų komunistų sąjungos sekretorė.

Robert Redford yra Hubbell Gardiner, žavys Katie ne tik savo vyrišku grožiu ir atletu sugebėjimais studentų sporto aikštėje, bet taip pat rašo nuostabias, noveles laisvu laiku.

Nežiūrint visų jo talentų ir žavingumo, jis vis dėlto yra labai silpnas. Jo meilės nuotykių trumpi ir paviršutiniški.

Katie negali pakęsti jo lengvabūdių draugų su visais jų anekdotais apie Elenorą Roosevelt ir jų nesibaigiančiais išgėrimais savaitgaliais.

Vienu žodžiu, jie nieko neturi bendro. Tiek skirtingi, kaip ugnis ir vanduo. Taip, savaime aišku, jie įsimyli ir susituokia.

Hubell parduoda savo romaną Hollywoodui ir patraukia į Vakarus. Jie atvyksta Mc Carthy laiko-

tarpio metu ir, žinoma, Katie ples-ti šoka ginti Hollywoodo 10-ies, o Bubbeliui visa tai net nerūpi. Stebime didelę pasižadėjimo sceną, kur Katie kovoja už principus, o Hubbell, kaip bails, išneša kailį.

Staiga, visai nieko nepaaiškinant, filmas netikėtai ir neįtikėtina išardo jų meilės siūlą, ir jie persiskiria, nieko neišrūdam.

Lengva yra dovanoti staigų filmo nutraukimą vien tik dėl pačios Streisand vaidybos. Ją vadina žydiška Sophia Loren. Ji savo vaidybą tikrai yra fantastiška. Tai gudri, greit susivokianti, lengvai humora perduodanti, viena stipriausių dramatinio aktorių ekrane šiuo metu (neskaitant jos dainavimo talento). Ji pergyvena savo charakterius laukine energija, o vis dėlto sugeba pasilikti moteriškai jautri ir graudžiai pažeidžiama.

Redfordo charakteris, lyginant su Streisand, yra pasyvus ir gerokai kampuotas. Tiesa, jo rolė yra labai nedėkinga, bet vis dėlto aktorius išsilaiko aukštumoje.

Filmas klasifikuotas PG — vaikams su tėvų palyda.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

1240 SO. HALSTED STREET TEL. CA 5-7253
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVARIASŲ TELEVIZIJOS, RADIO
IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME — TEVAS IR SŪNUS —

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. Govenhill 6-2345-4
1410 S. 50th Ave., Cicero Townhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNIAKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAKINGA VENTA

REpublic 7-8888

REpublic 7-8891

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYCIOS

4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

Laidotuvių Direktorai

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4948 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1009

DWIGHT DAVID EISENHOWER (1890-1969) — 34th President of our Country — architect of the United States' victory in Europe during World War II — Army Chief of Staff, President of Columbia University, first head of NATO.	7½% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* \$5,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.90% on interest accumulated for 1 yr.	ANNA ELEANOR ROOSEVELT (1884-1962) — Appointed for terms as delegate to the United Nations by President Truman and Kennedy — instrumental in the writing and the passing of the world's conference on the Declaration of Human Rights.
7% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 4 Year Maturity YIELD INCREASES TO 7.35% on interest accumulated for 1 yr.	ERNEST HEMINGWAY (1898-1961) — Considered by some the best English writer of his time — born in Oak Park, Illinois — Adventurer, Hunter, Nobel & Pulitzer Prize Winner.	5¾% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 90 Day Maturity YIELD INCREASES TO 6.002% on interest accumulated for 1 yr.
6¾% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 30 Month Maturity YIELD INCREASES TO 7.08% on interest accumulated for 1 yr.	6½% YEARLY CERTIFICATE ACCOUNTS* \$1,000 Or More 1 Year Maturity YIELD INCREASES TO 6.81% on interest accumulated for 1 yr.	5¼% YEARLY PASSBOOK SAVINGS Interest Paid to the Date of Withdrawal YIELD INCREASES TO 5.39% on interest accumulated for 1 yr.

PARTNERS IN THE FUTURE

We have a chance to add to this list of outstanding men and women.

Yes — you and we at Standard Federal Savings have a chance to make history together, by giving our young the chance for a proper and formal education.

The partnership of your savings and our interest can assure a place in tomorrow for our children by affording the proper amount of money to finance their education.

Above we have listed our PARTNERSHIP SAVINGS PLANS. Come and talk to one of our financial counselors, remember they have the same problems you do, so they understand.

Assets over \$100,000,000.00
Reserves over \$17,500,000.00

4192 Archer Avenue (at Sacramento)
Chicago, Illinois 60632 — 847-1140

*A substantial interest penalty is required for early withdrawal.

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

KULTŪRINGAS POBŪVIS

ALIAS Moterų pagalbinis vienetas, II-jo mokslo ir kūrybos simpoziumo paskaitų santraukos leidinio mecenatas

ALIAS (Amer. Liet. Inž. ir Arch. Sąj.) Chicagos skyr. Moterų pagalbinis vienetas Tautiniuose namuose surengė pobūvį, kuris sutraukė pilną salę svečių. Energingai pasidarbo visa valdyba: V. Lapienė — pirmininkė, A. Slonskienė ir A. Vintartienė — vicepirminės, V. Jurkūnienė — sekretorė, ir H. Žitkienė — išd.

Pirm. Vilhelmina Lapienė trumpu nuosirdžiu žodeliu dėkojo atsilankiusiems, linkėdama linksmam ir jaukiam praleisti vakarą.

Ji pristatė keletą garbingų svečių: Mariją Rudienę — naujai perrinktą Balfo centro valdybos pirm., pirmąją moterį tokiam poste. Taipgi inž. Antaną Rudį — ALIAS Chicagos skyr. garbės narį, o taip pat nuosirdų skyriaus draugą ir rėmėją Joną Evans.

Meninėje programoje solistė Roma Mastienė jautriai padainavo Sveikinimas svečiams (Mayerbaer), Juokdarys mėnulio (Gailėvičiaus), Ruduo (Chopin) ir La Habonera (arija iš op. Carmen), Akompanavo muz. A. Vasaitis.

Akustiniu atžvilgiu nedėkinioje saloje sol. R. Mastienės gerai išsklaidytas balsas skambėjo taip puikiai, kad publika neatlaidžiai reikalavo gausiai plojimų kartoti dar ir dar būsi.

Laimėjimų traukimą pravedė Halina Žitkienė. Ji tai atliko pasigėrėtina profesionališkai. Apibūdinti "poni Laimę" — fortuną — ji ieškojo "pastogės" dail. VI. Vaitiekūno dovanotam paveikslui, pakviesdama traukti laimingą bilietą. Valę Vaitiekūnienę. Visas kitas dovanas sudovanojo pačios valdybos narės. V. Jurkūnienė paskyrė savo pačios darbo mozaikinę vazą.

Valdybos narės taipgi skonin-

gai papuošė salę: savo suneštomis rudens gėlėmis padarė originalias puokštes ant stalo su žvakėmis vidury, ant kiekvieno stalo rudens lapo originalus papuošalas (A. Slonskienės darbo) skelbė stalo numerį ir savininko vardą. Talkon atėjo inž. Grožvydas Lazauskas, padaręs papuošimus senoje — sveikinimo plakatu.

A. Markausko orkestrui grojant, pirmuoju šokiui — suktiniu pradėjo pirm. V. Lapienė su ALIAS Chicagos skyr. pirm. inž. Alb. Kereliu.

Įsismaginusi publika linksmam leido laiką iki pat vėlumos, šokdama ir dainuodama.

Puikiai pasisekė vakaras kultūrinio atžvilgiu atnešė gražų pelną. Pelno dalį — per trejetą šimtų vieneto valdyba paskyrė II mokslo ir kūrybos simpoziumo Paskaitų santraukų leidiniui išleisti. Tokiu būdu ALIAS (Am. Liet. Inž. ir Arch. Sąj.) Chica-

Marija Rudienė (dešinėje), Balfo centro valdybos pirm., svečiuojasi ALIAS Moterų pagalbinio vieneto vakare Taut. namuose. Iš kairės Vilhelmina Lapienė, vieneto pirmininkė, ir vidury statybininkas Jonas Talandis. Nuotr. St. S.

Skaitytojos laiškas

Gerb. Popia,

Turėdama atsakymus į visus klausimus, žinodama daug ir važinėjama po platų pasaulį, tikiu, neturėsite keblumų atsakyti apie mink.

Draugė gavo dovanų (Mink cape — grey). Jos amžiu ir jos ūgiui bei jos išvaizdai tinka, dovana gerai užsitarnauta (25 m. sukaktis). Dabar ji turi problemą. Kai tik pasijudina kur išeiti, vyrelis tuoj ir sušunka: "Užsidėk mink!"

Prašau, atsakykite per "Moterų gyvenimą", kur, kada ir kaip geriausiai tinka minku puoštis. Ir jiems abiems išspręst problemą ir kitoms ponitutėms bus įdomu ir praktiška sužinoti daugiau, kaip ir kur išeiti su "išgarbintu mink". Mačiau "vieną mink" vaikščiojantį A. and P. krautuvėje. Iš anksto dėkinga, su geriausiais linkėjimais

Kristina Lingienė

P.S. Ar tiesa, kad mink yra tik po 5 val. vakaro dėvima?

Ačiū!

Atsakymas

Gerb. Ponė Lingienė,

Paprastai žmonės laišką prieraše parašo, kas svarbiausia. Tad ir pradėsim nuo to.

Jūsų vadinamas "mink" — žebenškštis nėra dėvimas tik po 5 val. vakaro — ne.

Žebenškštis puspalis — trumpas apsiaustas, Jūsų vadinamas "Cape", dar ir dabar yra madoje. Vadinami "Stole" išėjo beveik visai iš mados. Tik labai ilgi "Stole" — šalikai dabar madingi siaustis vakare.

"Cape" galima dėvėti visur ir visada, kai yra vėsūs oras. Amerikietės nuo pat ryto pasipuošusios važiuoja į miesto vidurį apsipirkti. Svarbu ir nuo pasiuvimo. Dabar — naujieji yra su apykaklėmis, kiek į kliošiuką pasiūti. Labiau išieginiai — vakariniai yra be sagų (guzikų). Jei su bliz-

gančiom sagom — irgi daugiau vakarui tinkamas.

Iš viso reikia vadovautis savo protu. Kaip suknėlė ar batelis, taip ir apsiaustėlis, paprastesnio pasiuvimo, kad ir kailinis, ir net paties žebenškštio — skiriamas dienai. Puošnesnis — vakarui.

Jūs minime draugė tegul nešioja vyro dovanotą žebenškštį jo džiaugsmui — tam jis ir dovanojo. O žebenškštio nėra ko gailėtis — tai gerai dėvimas kailis, jis pragyvens ir pačią savininkę. Nebent kantis suėstų. O tam ir reikia jį daugiau pravėdinti — nešioti.

Daiva Dobilienė

Kaip numesti svorį protingai?

Dainininkė Diana Lynn pataria numesti svorį šitaip: "Per televizijos programos skelbimus pertraukas bėk vietoje, o ne eik prie šaldytuvo maisto ieškoti".

IZA MOTEKAITIENĖ

MAMA, regiu Tave rasos lašelius visų akių, kurios raudoti gali, — girdžiu Tave dainų posmelius, visų dainų, kurios tik širdį žavi! Jaučiu Tave visam pasauly — kaip galiu jausti vieną saulę savo klajonių praeivio žemėj.

MAMA, buvai su manim, esi ir liksi: — mirties per mažą, kad mus atskirtų!

Tai tikrai sapnas, kad jau išvykus dienoms paliepus, į Amžinybę — Tu tik išėjus, kad vėl sugrįžtum! Nuvesti savo vaikus pas Dievą!

IŠ MOTERŲ PASAULIO

— Birutė Pūkelevičiūtė šiaudien vieši Washington, D. C., kur Lietuvių moterų federacijos klubo suruoštame Literatūros vakare ji skaitys savo kūrybą. Guodžio 16 d. Liet. mot. fed. Chicagos klubo pakviesta į kalbės klubo susirinkimą 3 v. p. p. Jaunimo centro kavinėje.

— Lietuvių moterų federacijos Chicagos klubas savo lėšomis įgijo lietuvišką trispalvę, kurią perdavė Marquette Parko parapijos klebonui kun. A. Zakaraskui klubo jauniausioji narė Vilija Kerelytė. Vėliava buvo iškilmingai pakelta pirmą kartą praėjusį sekmadienį, gruodžio 2 d.

— Dr. Vanda Daugirdaitė — Srubienė skaitė paskaitą anglų kalba apie Lietuvos kultūrą amerikiečiams — „De Paul universiteto geografijos dr. Jai lapkričio 17 d. Balzako Liet. kultūros muziejuje.“

— Birutė Barodicaite, kaip puikią baleriną išskirtinai pamatė amerikiečių didžioji spauda (Chicago Tribune, Sun-Times ir kt.). Mūsų puikioji šokėja gastroliuoja su Chicago Ballet trupe.

— Violeta Karosaitė taipgi buvo atžymėta Chicago Tribune, kaip puikią baleriną „Spragutuko“ baletu. Ji jau šoka kelinti metai.

— Eglė Sniegulė, taip pat pasivadino Amerikoje gimusios grupės moterų — 3 kartų (močiutės, motinos ir dukraitės), kurios savo lėšomis ir nuosavu darbu kelinti metai iš eilės papuošia lietuvišką eglaitę Mokslo ir pramonės muziejuje. Joms vadovauja Vanda Radavičienė. Jos tą darbą pasirinko savo noru ir nepraso jokios pagalbos iš šalies, nei jokių aukų.

• Chicagos Lietuvių moterų klubo tradicinis Gintaro balis įvyks 1974 m. birželio 22 d. Conrad Hilton viešbutyje, Chicagoje. Baliaus rengimo komitetą sudaro: Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė — garbės pirm., Dalia Bobelienė — pirm., Leon-

Sol. Roma Mastienė dainuoja ALIAS Moterų pagalbinio vieneto suruoštame vakare, vis paskatindama publiką išsiviešinti. Nuotr. St. S.

Zilumos ramybė

Nuotr. Alg. Kezlo, S.J.

KĄ VEIKIA LIETUVOS DUKTERYS

Lietuvos Dukterų draugija, kuri džiaugiasi dideliu būriu narių — per 600, dirba tyliai, nesigarsindama ir nesireklamuodama. Visi didieji darbai atliekami tylomis. Kaip toji saulė visiems šviečia vienodai, visus šildo, nelaukdama prašymo ir padėkos, taip pat ir Lietuvos dukterys nelaukia maldavimų, nei pagyrimų, bet padeda visiems lietuviams gera valia, kiek išgalėdamos. Ir jos lieka pamiltos vangdinių ir prisilėgtų. O kas jie yra? Štai, visai eilė Lietuvos dukterų pamiltųjų. Pagerbdami juos, neskelbiame vardų, jie lieka bevardžiais. Ju tarpe yra inteligentų, vargo išstumtų iš vėžių.

Po trijų širdies priepuolių vienišą 71 m. senuką šeimininkai, nenorėdami sau nepatogumų, išvarė iš buto. Geraširdė moteris pranešė ir prašė priimti į Simo Kudinkos namelius. Draugija priėmė.

Apie dr. jos globojamą mokinuką Vasario 16 gimnazijoje turi labai gerus atsiliepimus. Ji leido ir į mokyklą vasaros stovyklą. Tėvai, gyvenę Kolumbijoje, labai dėkingi.

Sergančiai ir vyro paliktai motinai su 4 mokyklinio amžiaus vaikais padėjo pinigine parama.

Pagalbėjo 80 m. senutei, gaunančiai mažą pensiją, gyvenančiai rūsių kempelyje, kad gautų šilumą.

Padėjo dviems našlaitėms, kurių tėvas miręs, o motina, baisios ligos iškankinta, mirties patale.

Čia tik išvardinti daugiau kaip tuzinas nelaimingų atsitikimų, o jų kur kas daugiau.

Panašių nelaimingųjų turi kasdien. Neužtenka jiems paguodos žodžių, reikia ir piniginių paramos. Ir kiekviena lietuvė gali prisidėti geru darbeliu, bent prieš Kalėdas nušluostyti asarą vargstančiam tautiečiui.

lėtų nusipirkti drabužių, maisto, vaistų.

Vienam asmeniui po vienos akies operacijos, kita irgi mažai mato. Prisidėjo dar nelaimė: nukrito laiptais, susilaužė ranką ir amputuotą koją. Ligoninėje suklebta pagalba. Savo lėšomis dr. J. apgyvendino prieglaudoje, kurioje baigs sveikti ir turės gerą priežiūrą.

Toronto, Kanadoje, gyvenančiam vienišam inteligentui, pergyvenusiam sunkią operaciją, pasiuntė piniginę auką. Gavo gražų padėkos laišką.

Viena skaucijų vadovė prašė padėti vangingos šeimos skautui išvažiuoti į jubiliejinę skautų stovyklą. Dr. J. išsiuntė. Tėvai su asaromis dėkojo ir žadėjo nelikti skolingi. Šeima tik atsikėlusi iš Argentinos.

Išsiuntė į Lietuvą didelį siuntinį, kad padėtų Sibire iškankintai šeimai.

Senutai ligoniui, gaunančiam mažą pensiją, padeda, kol jis gaus per M. Reklaitį didesnę pensiją ir maisto korteles.

Sulūžo slautimosi mašinėlė. Už pensiją šeimininkė laiko ir valgydina. Mašinėlė pinigų nelieka. Kairė ranka pritraukta ir nevaldoma, sunku nusileisti kitomis priemonėmis. Dr. J. nupirko naują.

Mašinos sunkiai sužeista, invalidė. Maža pensija. Brangūs gydytojas, brangūs vaistai. Dr. J. padeda.

Dar trims vargšams, gaunančioms mažas pensijas, nutarė padėti. Tokių jau turi 18. Kas mėnuo jiems išsiunčia daugiau kaip 500 dol.

Padėjo dviems našlaitėms, kurių tėvas miręs, o motina, baisios ligos iškankinta, mirties patale.

Čia tik išvardinti daugiau kaip tuzinas nelaimingų atsitikimų, o jų kur kas daugiau.

Panašių nelaimingųjų turi kasdien. Neužtenka jiems paguodos žodžių, reikia ir piniginių paramos. Ir kiekviena lietuvė gali prisidėti geru darbeliu, bent prieš Kalėdas nušluostyti asarą vargstančiam tautiečiui.

Sveikas ir gražus papuošimas

Sutarkuokite monkas ir petruškas ir apibarstykite salotas ir pomidorus — atrodys daug gražiau ir bus kartu sveika bei kvapnu.

Greitas padažas daržovėms

Pašildykite vieną skardinukę kondensuotos „cheddar“ sūrio sriubos su 1-4 puoduko pieno ir apipilkite tuo padažu žydinčius kopūstus (kalafiorus).

Pasikalbėjimas su Vokietijoje studijuojančiu lietuviu

Prieš kiek laiko, Jonui Reiniui dar esant namuose, paklausinėjau jį apie Vokietiją ir kaip sekasi jo studijose.

— Kaip atrodo ta vietovė Vokietijoje, kurioje gyvenate?

— Gyvenu pietų Vokietijoje, Wuertburgo mieste, viename vienuolyne, kuris yra netoli parko. Wuertburge nėra tokio baisaus vėjo, kaip čia, Chicagoje, nes miestas yra kalnų apsupty. Vasarą visur tik gėlės žydi ir vaisių medžiai linksta pakelėse. Prie mano kambario lango auga juodų vyšnių medis. Kai jos prinoksta, galiu gardžiai pasmaguriuoti. Oras tenai yra labai grynas, kad beveik susirgau, kai pirmą kartą jį įkvėpia.

— Kaip atrodo Wuertburgo gyvenimo?

— Kelsti žmonės. Beveik visi turi raudonus plaukus ir žalią akis. Prisigėrę alaus, vis juda pirmyn ir atgal.

— Kaip sekasi mokslu?

— Medicinos mokslas buvo, yra ir bus vienas iš sunkiausių mokslų. Kiek įvairiausių vardų ir jų funkcijas reikia atsiminti, kiek kitokių galvosūkių, kad žmogus, kaip aš, tikrai skilvuo žaizdas gausiu. Bet, nors mokslas ir sunkus, esu nusistatęs eiti šita kryptimi gyvenime.

— Ar sunku mokytis viską svetima kalba?

— Su vokiečių kalba neturiu daug bėdos. Nėra per daug sunku perskaityti ar klausyti jos, bet, kai reikia man ką nors išaiškinti ar parašyti, tai tada jau problema iškyla. Tačiau, kai tik galiu, vis tiek mėginu surasti angliškai parašytą tekstą, nes anglų kalba yra daug lengviau man suprantama.

— Kaip patinka vokiečiams amerikiečiai?

— Vokiečiams nelabai nepatinka amerikiečiai, jaučiasi stipri įtaka iš rytų. Tame parke netoli mano vienuolyno dažnai apmūša amerikiečius. Todėl aš dabar per tą parką nebekeliauju, bijodamas, kad gali mane užpuolti, nors esu lietuvių apsaikėlis.

— Pagaliau, matant skirtumą tarp dviejų kraštų, kur geriausia patinka?

— Sunku atsakyti. Gyvendamas Amerikoje visą laiką, pripranti prie šito krašto, bet, kai nuvažiuoji į Europą ir matai skirtumą, noriai ten pasilikti ir gyventi.

Grasilda Reinytė

* Grasilda Reinytė, jaunoji Ped. lit. instituto studentė, antrą kartą dalyvauja šiame skyriuje savo lengva plunksna. Šis jaunulės interviu buvo parašytas instituto žurnalistikos kurse.

Namų ruošos robotai moterims

Mokslininkai smarkiai dirba prie vadinamų "namų ruošos robotų", kurie atliks visą namų ruošą šeimininkėms. (Didžioji problema. Ką darys šeimos galvos — vyrai su visu atliekamu laiku, jiems nieko neveikiant, klausia amerikiečių spauda).

Alus valo

Alus nepaprastai gerai valo paauksuotus rūmus, ne tik jų neublinkina, bet atvirkščiai — puikiai nužibina.

Alkoholio dėmės balduose

Dauguma alkoholio dėmių balduose visai pranyks, jei jos bus ištrintos "olive" aliejumi.

Valo ir blizgina

Truputi "borax" įpylus į vandinį — tuo skiediniu ne tik nuvalysite gerai veidrodį, bet ir jį nublizginsite vienu ir tuo pačiu kurtu.